نومرو : ۲۵ — ۱۴۹۹

اوتوز اوچنجی سنه

***

صاحبی و مدیر مسئولی :

احمد احسان

**

تلەفون : استانبول ۱۴۰۲

*

ثروت فنون

چهارشنبه ۷ مایس ۱۳۴۱

۵۷ نجی جلد

***

احمد احسان و شرکاسی

مطبعه‌سی

**

تلەغراف : استانبول ـ ثروت فنون

*

برآز تاریخ — یاریم عصر اول یارسده تأسیس اولنان مکتب عثمانی شاکردلری

کلخانه خطندن صکره تورکیه تمدن وتعالی طریقنه کیرمکه قرار ویرنجه معروف عائله‌لره منسوب تورك کنجلری ایلك دفعه اوله‌رق پارسه کوندرلمش واوراده بر مکتب آچیلمش ایدی. رسمزآلتمش‌سنه اول پارسده‌کی تورك شاکردلرینك برغروبنی کوستریيور . او زمانك قیافتلرینی کوسترن وشمدی چوغنك دنیاده علاقه‌سی قالمیان بوذاتلرك اسملری شودر : ۱ : شاعر اعظم عبدالحق حامد بك ـ ۲ : بیوك رشید پاشا زاده جمیل پاشا مرحوم ـ ۳ : آرتین دادیان پاشا ـ ٤ : شاعر اعظمك خواجه‌سی تحسین افندی مرحوم ـ ٥ : علی نظامی پاشا مرحوم ـ ٦ : فخری بك مرحوم ـ ۷ : ماجدبك مرحوم ـ ۸ : بهجت بك مرحوم ـ ۹ : موزه مدیری حمدی‌بك مرحوم ـ ۱۰ : ترجمان‌منیر پاشا مرحوم ـ ۱۱ : دوقتور صائب پاشا مرحوم ـ ۱۲ : لالا عمر آغا مرحوم

MILLÎ KÜTÜPHANE-ANKARA-1946

مطالعهٔ ادبیه

« خاطرات مشاهیر » مناسبتیله

کچن هفته فیلورینالی ناظم بك مسلکدا-شمزك « خاطرات مشاهیری » ی انتشار ایتدی . وهلهٔ اولاده دقت نظری جلب ایدن کیفیتی بروجه پیشین عرض ایده‌یم : اثرك مندرجاتی ایله عنوانی آره‌سنده مطابقت کافیه یوقدر ، « خاطرات مشاهیر » ده مشاهیرك خاطراتندن باشقه آزچوق هرشیئی بوله بیلیرسکز. هانیا موسیقیده pot pourri دیدکلری مجموعه‌لر واردرکه مصنفك کیف و ذوقنه کوره بر آره‌یه کتیرلمش متنوع پارچه‌لردن ترکب ایدر ، ایشته فیلورینالی شاعرك صوك کتابی بکاراز اوزاقدن اونلری خاطرلاتدی. تصور بیورکز که اك کنیش پای ناظم بکه مترتب اولمق اوزره « خاطرات مشاهیر » ده علی‌التخمین یکرمی ذاتك حصهٔ اشترا کی‌وار. اعتراف ایتملی که محتویاتی بو قدر مخلوط برمجموعه‌یه مسماسنی تعریف ویا هیچ اولمازسه اشراب ایده‌جك بر اسم بولمق‌ده متعذر کبی‌در .

اثره عائد ایکنجی ملاحظه‌می حقیقةً ایچم صیزلایه‌رق قیدایده‌جکم : « خاطرات مشاهیر » ی تلفیق ایدرکن عزیزمسلکدا-شمز ، جرحه‌لرینك شدت‌النهابیله چوق شیشمش بر عزت‌نفسك اغوا آتنه مغلوب اولمش . کتابك قابنده :

دنیاده بیلیر ، خداده شاهد
قلملم بو جهانده « سنك جامد »
افکارمه تاب حقله وارد
شعرمله بن ایم « ایکنجی حامد »

دیدکدن صوکره بونلره برنجی صحیفه‌ده :

بنی حامدکه بیوك بر شاعر
دییه عرض ایتمه‌ده استقباله
عالم شعرمزك فوقنده
مظهرایم بن ابدی اقباله . . .

سوزلرینی علاوه ایله‌ده قناعت ایده‌مه‌یه‌رك بر یاپراق اوته‌ده :

رسمم‌که انطباع جلالم صایلما ده . . .
ظل مهیب شعرمی کوردکچه بیلما ده

هر قهرمان حس معالی که روحنك
دهشتی صرصریه سماده سرنکونه

کبی آزچوق ضعیف‌التألیف وزمانمزك عرف ادباسنه کوره جداً شایان استغراب « فخریه »لر درج ایتدیکی کورولیور . بر روحیات هکیمی بونلردن نوعما « ضحامت انانیه » تجلیاتی استشمام ایده بیلیر . فقط بن قویاً تخمین ایدییورم که لله‌الحمد برفاجعهٔ دماغیه حادثه‌سی موضوع بحث دکل‌در ؛ سوکیلی شاعر محلسز و شبهه‌سز کچیجی بر انفعاله مغلوب اوله‌رق نفعیانه تفاخرات ایله مرضی حس و ظنی ویره‌جك آثار تعظم کوسترمش ، ایشته اوقدر ..... نفعی ، سروری و حتی معلم ناجی دورنده کرك تعریض و کرك رد اعتراض قولایلقله غلیظ بر مشاتمه‌یه منقلب اولوردی . بوکون قابا کفرلر کبی بیوك وآغیر دشنامله‌رده مجادلهٔ ادبیه‌ده آرتق اسکی قوتلرینی غائب ایتدیلر. زمانمزده حمد اولسون مناقشهٔ قلمیه نامنه اوباشان دالاشلری کورمیورز . بوکا مقابل یازی آرقداشلریمز آره‌سنده چوق معذبلر، چوق عزیز اولادلر وارکه اونلری خاطر-لادیجه : « آه ، اهلیتلری ، ذکالری ، عر-فانلری وظرافتلری قدر مرحمتلری اولسه‌یدی دییورم ، زیرا اللری مظلوملرینك اك جان آله‌جق طامارلرینی آرایان ایکنه‌لر طولو ؛ یازارکن ریك یرینه أکسه قاشندیره‌جق شیطان توزی قوللانیورلر . بر مدتدنبری بونلرك اینجه و کسکین نکته‌لری ، اسلوب وصنعت ایپکلرینه صارلمش دیکنلی مضمونلری صیق صیق ترجیحاً فیلورینالی‌یه توجیه ایدیلیوردی. بو شاقالری استحقار و استهانه ایله تفسیر ایدن ناظم بك ایسه عزت نفسی چوق عصبی و افراط درجه‌ده حساس بر مخلوق‌در ؛ هر مواٴخذه‌دن و بالخاصه ادای تهکمله ایراد ایدیلن کنایه‌لی مؤاٴخذه‌لردن پك چابوق پیره‌لنیور و تیتیزلکی قولایلقله حدته انقلاب ایدییور . اونك فی‌الحقیقه غراتی انکار ایده‌میه‌جکم جوشغون « فخریه » لری بنجه ایشته حدت دیدیکمز ضعف‌عصبیتك تولیدایتدیکی عکس‌العملردر. او فخریه‌لری شاعرك صمیمی مأثر قناعتی کبی تلقی ایتمه‌لیز . اکر نصیحتك عقامتله قانع وبوجهتل هرتورلو نصیحتدن پرهیزکار اولماسه‌یدم عزیز شاعرمزه اخلاص تام ایله دیردم که :

— عزیزم ناظم‌بك عالم ادبیاتده دیدی قودی‌یه، طوزلو شاقاله، طوقونا قلی تعریض وموأخذه‌یه ، حقسز انتقادلره ، هپسنه قارشی‌ذکانك موفقیتله استعمال ایده‌بیله‌جکی یالکز بر سلاح واردر ؟ تبسم ... یالکز بزم مملکتنده دکل دنیانك هر یرنده ادبا و شعرا آز چوق انسانی سینیرلندیره‌جك ملاطفه‌لردن خوشلانیر آدملردر؟ وطاشلرینی ترجیحاً مسلکداشلرینه آنارلروشکارلرینك تأثرینی حس ایتدکجه دالنه بینرلر. بوهجوملری منحصراً محاسده‌یه اسناد ایتمکله آلدانیور-سکز ؛ خایر ، اونلر حسودلر دکل ، معذبلردر؛ پك‌اعلی بیلیرلرکه شان وشهرت یولی باب عالی جاده‌سندن چوق کنیش‌در: سزك ابعاد شرفکز کندیلرینك انبساط جاهنه مانع اولماز . بونك ایچون اونلره چکه‌مه‌مزلك کبی کوتو حسلر اعاره ایده‌رك کندیکزی‌ده کوتو هیجانلرله اوزمکدنسه سزده اونلرله برابر کولیکز وحتی اونلردن دها یوکسك برجهارتله کولیکز . آنجق سزك طنان و خیرخواه قهقهه‌کز اونلری اسکات ایده‌بیلیر... دیکر جهتدن بیوکلرك تقدیرکار سوزلرینی‌ده برر نص قاطع کبی تلقیده احتیاطکار اولیکز : دیمم که حامد و سزائی بك افندیلر کوستردکلری آثار تحسینده صمیمی دکلردر ، فقط اونلر نه قدر صمیمی‌اولسه‌لر سزایصلق کبی آلقیشلری ده محض‌حق طانیمامقله کندیکزی آلدانمق احتمالرندن مصون طوتمش اولورسکز . باقکز ، سزه برفقرهٔ تاریخیه عرض‌ایده‌یم. وقتیله کنج برفرانسز شاعری صوك طبع ایتدیردیکی مجموعهٔ اشعارینی برمکتوب ایله برلکده وپقتور هوغویه کوندرمش ؛ ایکی

کون صوکره شاعراعظمدن شوجوابنامه‌یی آلیر : « اثرکز بنده درین برهیجان تولید ایتدی . بن که متدنی برشان وشرف ایم ، او هیجانك تحت تأثیرنده اوله‌رق سزی ای کنج و پارلاق شان وشرف ، مسارعةً سلاملایورم. بوسلام کیدن آقشامك طوغان سحره آشنالغی‌در. سز پارلایورسکز ، بن سونیورم ؛ سز شهرته چیقارکن بن نسیانه عودت ایتمکده‌یم . . قلب یا تونجلانیر یا پارچالانیر . سز کبکی قیرلمش، لکن پارچه-لرینك برندن سزطنان وممتاز برساز ابداع ایتمشسکزکه برطرفدن انسانلغکزی تأیید ایدرکن دیکرجهتدن سزه شاعریت جاهی تأمین‌ایدییور. دیمك‌اولورکه ایکی کره قارداـ شمسکز: مساعده ایدکزده‌سزی حیرانکز اولدیغ قدرده سوه‌یم ! » بووثیقهٔ تقدیری آلان کنج شاعرك سویکجی تخیل‌ایده بیلیرز. فقط زوالینك سعادتی اوزون سورمه‌مش ، چونکه مجموعهٔ اشعاری ایکی‌ساعت صوکره پوسته اداره‌سنك ! « اکسیك پول یاپیشد-یرلدیغندن طولایی مرسل‌الیه طرفندن رد ایدلش‌در.»درکناریله کندیسنه‌اعاده‌ایدلدی. بوحادثه کثیرالوقوع دکلسه‌ده بیوك آدامله‌رك یك دقتله کوزدن کچیرمکه وقت‌بولامادقلری اثرلره‌بذل تقریض ایتمه‌لری شؤن معتاده‌دندر. سزی تأمین ایدرم . حیاته شعر و خیال کوزلکی ایله دکل ، حقیقی اولدیغی کبی کوستره‌جك عدسهٔ آفاقیه ایله باقمالی ؛ بویله یاپمایانلره یکرمنجی‌عصر « صافدرون » دیر. غالبا مرحوم سلانیکلی توفیق طرفندن « شیطانك یادکارلری» عنوانیله ترجمه‌ایدلمش برروماندر که مؤلفی «فره‌دریق‌سولیه‌در». اورومانده شیطانه صورارلر : « دنیاده هیچ آجیدیغك کیمسه یوقمی‌در؟ » جواباً : « وار، دیرشیطان، صافدرونلر!» شیطانك مرحمتدن غضبی‌اهوندر: معاملات حیاتده‌شاعر ومرحمت ابلیسه مستحق اولمغه کلر... باقکز، ناظم بك افندی تلطیفاً نام عاجرانه‌مه اتحاف بیوردیغکز : « برچام آغاجی قارشیسنده » عنوانلی نشیدهٔ برکزیده‌کزه تحشیه ایدیلن سطرلرکزده : « شعرلرمده خصوصیت ممتازه آرایان ، عکسی تقدیرده سکوتمی مرجح کورن علی اکرم بك افندی استادمزك انصاف ادبیسی بوشعرم قارشیسنده ده کالیله تجلی ایتمز وغیابمده فصال موفقیاتم اولان بعضی حسود معارضلرمه قارشی — تورك ادبیاتی پر یوزنده یاشادقجه قیمت واهمیتدن دوشمه‌یه‌جکنه بر طاقم ذواتك قانع وقائل اولدقلری — بونشیده‌ملهٔ سحر آمیز برحجت اسکات کوسترمزلرسه آرتق — مع‌التأسف — استادمکرمك خواه ناخواه ضعف تقدیرینه حکم ایتمکدن باشقه سویله-یه‌جك‌سوزم قالماز..» دییورسکز. حال‌بوکه سز ادبیاتده تقدیرك ذوقه باغلی اولدیغی ومسائل ذوقیه‌ده « حجت اسکات » موجود اولامایه‌جغنی بیلمه‌ینلردن دکلسکز . مثلا بن‌رجل ، بال‌وپکمز آره‌سنده بالی‌هپسندن زیاده‌ذوقه‌موافق‌بولیور وترجیح‌ایدییورسه‌م دنیاده‌هیچ‌رمنطق قوتی ، هیچ بردلیلات قضیه‌سی یوقدرکه بکا آلداندیغمی ، زیرا رجلك یاخود پکمزك دها لذیذ اولدیغی اثبات‌ایده‌بیلسین . آثارصنعتده کوزللك‌ده امور ذوقیه‌دن‌در : بر منظومه‌نك ، بربستهٔ موسیقینك یاخود برتابلونك کوزللکنی ، کندی ذائقهٔ بدیعیه‌سنه عائد بر خصوصیت حسیله، طویمایان برآدامه‌سعدالدین تفتازانی‌ده اولسه‌کز قیاسات اعانه‌سیله طویورامازسکز. نشیده‌کز دیدیککز کبی « سحرآمیز » اوله‌بیلیر ؛ فقط اویله‌ده‌اولسه‌ینه دیدیککز کبی بر « حجت‌اسکات » اولاماز . بیلیرم که هپمزکبی علی اکرم بك افندی استادمزده سزی‌چوق‌سور ، مع‌مافیه « ضعف‌تقدیرینه حکم » ایده‌جککز تهدیدی قارشیسنده بیله‌ایسته‌دیککزی پاپه‌مایه‌جق‌در. رجاایده‌رم ابی دوشونه‌رك سویله‌یکز : اونشیده‌کزك « تورك ادبیاتی پر یوزنده یاشادقجه قیمت واهمیتدن دوشمه‌یه‌جکنی » زواللی اکرم ناصل اثبات ایتسین ؟ بوخصوصه « برطاقم مقدر ذواتك قانع وقائل » اولمالری‌ده او نشیده‌نك کندی ذوقلرینه توافق ایتمش اولماسندن باشقه بر قوتی حائز دکل‌در . کندی آثار صنعتمزی ذوقلرینه اویغون بولمایانلری ذوقسزلکله اتهامده قانون بدیعیات اصلا جواز کوسترمز. دنیاده هیچ براثر صنعت یوقدر وهیچ برزمان ابداع ایدیله‌مه‌یه‌جکدرکه کوزللکی بداهت ریاضیه ایله‌مثبت‌اولسون. بز آنجق، اکثریت عظیمه-نك خوشنه کیدن اثرلری بدایع مخلده صنفنه قویارز . اکر سزك موضوع بحث نشیده‌کز بو وصفه نامزد ایسه‌علی‌اکرم بکك‌صرف همتنه هیچ محل قالماز ، دکلسه علی اکرم بکك زحمتی بوشه کیده‌جکنه بالذات علی اکرم بك و بنده‌کز کبی سزده ، قیمتلی وخلوق شاعرم ، امین اولیکز . . . . بیجاره‌ا کرمه تکلیفکز مالایطاق‌وتهدیدکز بغیراستحقاق‌در . هیچ شبهه ایتمیکزکه آلقیش ارشاددن چوق قولای‌در ، اکرم سزك ایچون بول کیسه‌دن عقیم تقدیرلره‌بدل مثمر فعالیت یوللری کوسترمکله حقیقةً خیرخواهکز اولدیغنی اثبات ایدییور . اونك کوزل اخطارلرندن انفعالکزه دلالت‌ایدن‌سطرلری ذهنکزدن بیله‌کچیرمه‌ملی ایدکز... عزیزم، ناظم بك، حقیقی صنعتکار طبقی برکلبن چیچك آچار یاخود برآغاچ میوه ویرر کبی دهاتی وبضاـ عه‌سی نسبتنده اثر یتشدیرمکله مشغول‌اولور؛ تقدیرو موأخذه‌یه حدندن زیاده‌قیمت‌طانیماز. ناصل‌که کلبن چیچك آچارکن یاخود الما آغاجی میوه‌ویررکن محصوللرینك خوشمزه کیدوب کیتمیه‌جکنی دوشونمزلر . قیمت آثارك صادق محکی زمان‌در ؛ حالك حکمی نه قدر بیطرفانه اولسه سوز و شبهه کوتورور. اطرافمزده‌کی‌سسلر بزی نه‌اغضاب ایتملی ، نه‌ده سرخوش .. یازیکز وتاریخه تودیع‌ایدکز: یازدقلرکزك « تورك‌ادبیاتی پر یوزنده یاشادقجه قیمت‌واهمیتدن‌دوشمه‌یه‌جکنی » آکلایورسه‌کز ، آکلادیغکزی هرکسه آکلاتمق ایچون صرف‌اوقات ایده‌ـ جککزه کندیککزی تبریك ایده‌رك وقتکزی مساعیٔ قلمیه‌کزه تخصیص ایله تکثیرآثار ایدکز. موفقیت یولی بواولدیغی کبی قیمتلی صحت‌عصبیه‌کزك‌طریق صیانتی‌ده بودر .

باویراده مناظر طبیعیه

آلمانیانك اسویچره‌سی عد ایدیلن باویرا مناظر طبیعیه‌سی، کوللری، قیرلری، سودجیلکی ایله مشهوردر. بوراسی قارلی طاغلری، زمردکبی چایرلری، زنکین صیفیه لری، فوق‌العاده کوزل کوللری ایله هرسنه یوز بیکلرله زائر جلب ایدر وزائرلر اك ایی جنسدن باویرا اینکلرینك سودینه، قایماغنه مجلوب قالیر. بو یرلرده سیاحلرك استراحت ایتملری ایچون اك مدنی ومکمل اصوللر تطبیق اولنمشدر. رسملریمز ایکی سنه اول باویراده براستراحت سیاحتی اجرا ایدن تورك سیاحنك خصوصی فطوغرافلرندن طوپلانمشدر. بو دیارده آرقه‌سنده داغارجغیله دولاشان وبکندیکی کویده کیجه‌له‌ین مخابریمزك رسملرینی شویله صره‌لیورز:

اك یوقاریده: صیجاق بانیولریله مشهور «قروت» ساناتوریوم تأسیساتی - باویرانك اوستریا حدودنده کائن «کونیغ» کولندن ایکی منظره - اورته‌ده: ته‌که‌رن‌زه قصبه‌سنده استاسیون اوتلی - اورته‌سنده ییلانقاوی شوسه‌سی وفوق‌العاده جاذبه‌سیله مشهور «غموندەن» کویی - او جوارده آقان بوزلی دره - آشاغیدن صاغده زائرلری بودیارك بول یاغمورلرندن قورومق اوزره شوراده بوراده یاپیلمش و «شمسیه» تسمیه ایدیلمش التجا کاهلرندن بری ونهایت لطیف بر سودلی اینك.

أوت، نصیحتدن پرهیزکار اولماسه‌یدم «خاطرات مشاهیر» جامعی قیمتلی وعزیز شاعرمزه بونلری دیردم، فقط مسلکم بوکا مانع اولدیغی ایچون بتون یازدقلرمك کائن لم یکن عد ایدلمسنی رجا ایدرم.

جناب شهاب الدین

فضولی

— ٥ — [۱]

حدیقة السعداء

فرانسز شاعر دینداری (لامارتین) روماده‌کی (سن‌پیه‌ر) کلیساسندن بحث ایدرکن دییورکه:

... خرستیانلق محوده اولسه

ینه (سن‌پیه‌ر) آین عیسایی تعقیب ایده‌جك دینك عمومی، ابدی، معقول معبدی قالیردی. ألویررکه بودین انسانیته و اللهه لائق اولسون!

لامارتینك بو سطرلرینی ایلك اوقودیغم زمان فضولینك، داها اول آشناسی اولدیغم (حدیقة السعدا) سنی تخطر ایتمشدم. ونه وقت (حدیقة السعدا) خاطرمه کلسه لامارتینك شو سوزینی یاد ایدرم.

افلاطون **کلام بالذات اللهدر**، دیمشدی. بزده اونك مخلوق اولمادیغنه اعتقاد ایدرز. فی الحقیقه یریوزنده دینلردن داها پایدار آثار موجوددر. معبدلری ییقلمش و ایمانلری وجدانلردن سیلینمش نه قادار اقوام واردرکه ادبیاتیله حالا ودائما یاشایور. خرستیانلغك قدسدن زیاده حکمران اولدیغی روماشهرنده بتپرست شاعرلرك اثرلرینی نه تورات و زبور ئولدوره بیلدی، حتی نه انجیل شریف!.. عیسانك حواری‌ٔ اولی (سن پیه‌ر) ك یاتدیغی طوپراقلر اوستنده (لوقره‌چ)-له (ویرژیل) ك اثرلری ایکی بیك سنه‌دن بری اوقونویور. پك دیندار قاتولیك اولان لامارتینك دیدیکی کبی، خرستیانلق محو اولسه وعیسی ایله حواریونی یالکز تاریخده یاشار برراسم قالسه، ینه ویرژیل ایله لوقره‌چ حافظه‌لرده ابدزنده وهردم تازه دوراجقدر. دیاربدایعك افقلری داخلنده ئولوم دولاشاماز. **کوزل له فانی** کلمات متضاده‌دندرلر. (سن‌پیه‌ر) معبدینی

[۱] دوردونجی مقاله (ثروت فنون) ك ۲ نیسان ۱۳۴۱ تاریخنده منتشر ۲۰ نجی نسخه‌سنده در.

(میکل آنژ) برشعر اولارق انشاد ایتدی. شاعراوراده کلمه یرینه طاشله افادهٔ حسیات ایتمش وموفق اولمشدی.

نصل که (لوقره‌چ) ك (طبیعت) یله (ویرژیل) ك (ئه‌نه‌یید l'Eneïde) ی میدان اعصاره رکز ایدلمش مصون اندراس آبده‌لردر. بونلرك معمارلری طاشه بدل کلمه ایله تبیین مرام ایتمکی اختیار ایتدیلر. بدایع، نجیب ومتحسس قلبلری، نه دینده اولورسه اولسون، تك برنقطه‌ده جمع ایدر:

کوزل!

استانبولك دورفتحنده خرستیانلرك اك بویوك کلیساسی اولان (آیاصوفیه) یی، حتی آدینی بیله دکیشدیرمکسزین، معبد اسلامه تحویل ایتدیلر. ناقوس ایله اذانك، صلیب ایله هلالك مجادله ایده‌میه‌جکی یرلر وارسه اوده بدایعك مظاهریدر. قدسده‌کی (قمامه) کلیساسنك چیرکینلکی قارشیسنده، (جامع عمر) ك کوزللکنه خرستیان منورلری، حیران حیران، فکراً تعبد ایدرلر.

ایشته (حدیقة السعدا) ده بویله براثردر. اونی فضولی سنیلر ایچون یازمادی؛ شیعیلر ایچون‌ده یازمادی. تام اون‌عصر دوکولمش اولان کوز یاشلریله بوتون اعصار مستقبله‌یه و بوتون انسانیته بر داستان الم و ماتم ابداع ایتمك ایستیوردی. فضولی اك کوزل موضوعی وقعهٔ کربلاده بولدی. حقیقی شاعرلر اثری موضوعندن زیاده سه‌ورلر. (مقبر) عبدالحق حامده فاطمه خانمدن داها یاقین در. فضولی حدیقة السعداسنك مقدس قهرمانی کربلانك مظلوم شهیدندن زیاده سه‌ومش ایسه معذور کورولسون.

عراقك چیلغین کونشی فضولیدن اون عصر اول کربلا چولنه دوکولن قانلری قوروتمشدی. فضولی حدیقة السعدایی یازارکن، کربلایی کندی قلبنه نقل ایتدی. و قلمنی قلبنه باتیرا باتیرا او بی نظیر لوحهٔ فجایعی یاراتدی. بو اعتبار ایله دینیله‌بیلیرکه (حدیقة السعدا) یالکز اون عصر ظرفنده دوکولمش کوز یاشلریله دکل، کربلاده آقمش اولان قانلرله ده یازلمش بر کتابدر.

شرقك همان هرلسانده بی حساب مرثیهٔ حسینیه تنظیم ایدلدی. سنی المذهب اولان شاعرلر حتی هندك بتپرست فارسی ناظملری ماجرای کربلایی مؤثر نشیده‌لرله ترنم ایتمشلردی. فقط بو بی پایان مرثیه‌لر آراسنده اك چوق اشتهار ایدن محتشم کاشانینك منظومه‌سیله فضولینك حدیقة السعداسی‌در.

محتشم کاشانینك مرثیه‌سنی بلکه یوز دفعه اوقودم. ودرس صورتنده باشقه‌لرینه‌ده اوقوتدم. قلبدن قوپوب کلمش بویله بر اثره ادبیات جهان آراسنده موقع ویرمه‌مك فضله تعصب وقدرناشناسلق اولور. بونکله برابر هم فضل تقدم، هم تقدم فضل، فضولیده‌در. ایکی اثر قارشیلاشدیریلیرسه بو حقیقت توضح ایدر.

محتشم کاشانینك نشیده‌سی دوقسان آلتی بیتدن مرکب وسراپا منظومدر.

فضولینك حدیقة السعداسی ایسه اوچ یوز اللی دوقوز بویوك صحیفه‌یی املا ایدر؛ هم منثور، هم منظوم بر اثردر [۲].

کتابك اوته‌سنه بری سنه سرپیلمش کبی دوران ابیات بر یره جمع ایدلسه مرثیهٔ محتشمك اون مثلندن فضله برنشیده اولور.

فضولی (لیلی ومجنون) ك طرز ترتیبی نظامیدن اقتباس ایتدیکی کبی، (حدیقة السعدا) نك مأخذی، حسین واعظك (روضة الشهدا) سی‌در. شاعرك معاصری و (کلشن شعرا) آدلی

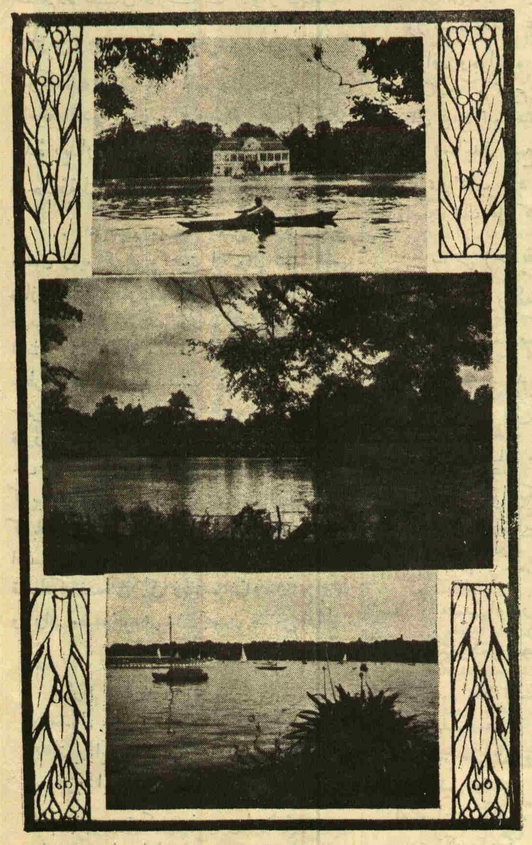

باویرا منظره‌لری

باویرا مرکزی مونیخده انکلیز پارقنده صنعی کولده

تذکره‌سنده ترجمهٔ حالنك مجمل صورتده محرری اولان (عهدیٔ بغدادی) نك یوقاریده‌ده نقل ایتدیکمز (... و دخی روضة الشهدای حسین واعظی بطریق ترجمه حدیقة السعدانام بر کتاب درج قلمش حقا بودرکه کندی طرزنده مخترع وطریق معانیده مبتدع وشاهد فکری الفاظ پاك ایله وکون کبی جامهٔ زرین معنا ایله اعیان ایچره متعین... [۳]، شهادت محقه‌سی تورك شاعرك فضل متفوقنی تأیید ایدر. فی الحقیقه فضولی (لیلی مجنون) ده مقتداسی نظامی‌یی کچدیکی کبی، (حدیقة السعدا) ده (روضة الشهدا) یی‌ده فرسخلرله کریده براقمشدر. شایان دقتدرکه نظامی‌ده، حسین واعظ ایله

[۲] یدمده‌کی، تصویر افکار مطبعه‌سنده باصیلان و ۱۲۸۶ ذی القعده‌سی غره‌سنده طبعی ختامه ایرن نسخه در. س. ن

[۳] ثروت فنون، عدد ۹، صحیفه، ۱۳۴

محتشمده لسان فارسینك ادوار تكملنده اثرلرینی وجوده كتیرمشلردی. فضولی ایسه تورکجه‌نك هنوز پك ناقص وافكار وحسیاتی تمامیله افاده‌ده قاصر بولوندیغی بردورده او آبدهٔ پایداری ابداع ایتدی . كندی ده (حدیقة‌السعدا) نك مقدمه‌سنده سویلیور :

.. اما جمیع مدتده مجالس ومحافلده تقریر اولنان وقایع كربلا وكیفیت احوال شهدا فارسی وتازی [۱] عبارتنده بیان اولمغین [۲] اشراف عرب و اكابر عجم تمتع بولوب اعزهٔ اتراك كه جزء اعظم تركیب عالم وصنف نوع بنی آدم اولوب سطر زائد صحایف كتب كبی صفوف مجالسدن خارج قالوب استیفای ادراك حقایق احوالدن محروم قالورلردی بو سببدن اقتضای عموم ماتم آل زبان حال ایله بن خاكساره تعرض ایتدی ودست تعرضله كریبانم طوتدی كه ای پروردهٔ خوان نعمت شاه كربلا فضولی مبتلا نوله كر بر طرز مجدده مخترع اولسك [۳] وهمت طوتوب بر مقتل تركی انشا قیلسك كه فصحای تركی زباننده استماعندن تمتع بوله‌لر وادراك مضموننده عربدن وعجمدن مستغنی اوله‌لر .

قطعه

تكرار ذكر واقعهٔ دشت كربلا
مقبول خاص وعام و صغار وكباردر
تقریر ایدنلره سبب عز واحتشام
تحریر ایدنلره شرف روزكاردر

بو فقیر وحقیركه بو نصیحتی اصغا قیلدم وبو خدمتك محض سعادت اولدیغنی محقق بیلدم عدم استطاعت وقلت بضاعتدن احتراز واجتناب ایتمیوب ترتیبنه توجه قیلدم اكرچه عبارت تركیده بیان وقایع دشواردر زیرا اكثر الفاظی ركیك و عباراتی ناهمواردر امیددركه همت اولیا اتمامنه مساعدت وانجامنه معاونت قیله

قطعه [٤]

ای فیض رسان عرب وترك وعجم
قیلدك عربی افصح اهل عالم
ایتدك فصحای عجمی عیسی دم
بن ترك زباندن التفات ایلمكم

[۱] تازی — عربی .

[۲] دوغروسی (بیان اولنمغین) در . فقط او دورده لسان بوكونكی كبی ایشله‌نمه‌مش ، محروم اهتمام بر حالده ایدی .

[۳] (ایسه) ادات شرطی ، بر فعله لاحق اولدیغی زمان ، آخرنده‌كی (ه) یاقین زمانلره قدر حذف ایدیلیردی . ضیاپاشانك ، ۱۲ جماذی‌الاولی ۱۲۸۱ تاریخلی برمكتوب منظومندن :

اوتاندرسك نوله حسنكله ماهی
عیان وجهكده انوار الهی

[٤] دوغروسی (رباعی) اولاجق . فضولی طبیعی (قطعه) یازمامشدر . ألمده‌كی مطبوع نسخه‌نك خطیآتی اولدقجه فضله بولونویور.

آلهی واقف كیفیت حال وعالم دقایق افعال سین بیلور سنكه سندن غیری معین و مظاهرم یوقدر واطراف وجوانبده حاسد ومعاندم چوقدر عمیم مكارمكدن وكریم مراحمكدن توقع بودركه بو بنای مجدد تعمیرنده و بوملك مؤبد تسخیرنده الفاظ ومعانیدن جمیع مصالحم مهیا قیله‌سین وارباب حسد ، واصحاب عناد هجوم ایتدكجه بكا معین ومساعد اوله‌سین انك علی كل شیء قدیر

شاعر (حدیقة‌السعدا) نك سبب تألیفیله زماننده‌كی تورکجه‌نك عجز بیاننی بو صورتله ایضاح ایتدكدن صوكره كتابنه مأخذ اولان آثاری تعداد ایدییور . حسین واعظه یالكز اقتدا ایتمكده‌در . بو جهت طرز افاده‌سندن عیاناً منفهم ایكن، كوپریلی زاده مدرس محمد فؤاد بكك (حدیقة‌السعداء حسین واعظك «روضة‌الشهدا» سنك توسیع وتعدیل ایدیله‌رك ، ترجمه‌سیدر [۱] .) دیمه‌سی نه قادار مصیب اولور بیلم؟.. فضولی یوقاری‌یه نقل ایتدیكمز سطرلرده دوام ایله‌دییوركه :

... حالا السنهٔ عربده مذكور اولان مقتل ابو حنیف ومصرع طاوسیدركه سید رضاءالدین ابوالقاسم علی بن موسی بن جعفر بن محمدالطاوسی كمال تحقیق وتدقیق ایله اسناد معتبردن نقل ایدوب اهتمام ایتمش وافواه عجمده مشهور اولان كتاب روضة‌الشهدادركه حضرت افصح‌المتكلمین مولانا حسین واعظ تتبع تواریخ وتفاسیر ایدوب دقتله یازمغین روایتلری درجهٔ صحته یتمش وبن خاكسارك نیتی اولدركه اصل تألیفده روضة‌الشهدایه اقتدا قیلوب سائر كتبده اولان نكات غریبه‌لری [۲] ممكن اولدقجه اكا قلاده قیلم و(حدیقة‌السعدا) ایله موسوم ایدوب [۳] اون باب وبرخاتمه‌ده صورت تألیفه اتمام ویرم [٤] انشاءالله تعالی (اولكی باب) انبیا احوالن بیان ایدر (ایكنجی باب) حضرت رسولك قریشدن چكدیكی جفالری بیان ایدر (اوچنجی باب) حضرت سید المرسین وفاتن بیان ایدر (دردنجی باب) حضرت فاطمة‌الزهرا وفاتن بیان ایدر (بشنجی باب) حضرت علی المرتضی وفاتن بیان ایدر (آلتنجی باب)حضرت امام حسین احوالن بیان ایدر (یدنجی باب)حضرت امام حسین مدینه‌دن مكه‌یه كلدیكن بیان ایدر

[۱] یكی شرق كتبخانه‌سنك طبع ایتدیردیكی كلیات فضولی‌یه محمد فؤاد بكك مقدمه‌سی، صحیفه ۱۹

[۲] (نكات غریبه‌لر) یاكلش؛ فقط شاعرك شخصندن زیاده زماننه واسكی دورلره عائد خطالردن.

[۳] (موسوم ایدوب) ده اوتورلو خطیآتدن، دوغروسی (توسیم ایتمك) در.

[٤] آذری تورکجه‌ده بعضی اسملر (ایتمك) یرینه (ویرمك) مصدریله تركب ایدر. مثلا موشده (سن اونك تركنی ویره‌مزسك) دیرلركه (اونی ترك ایده‌مزسك) مقامنده در .

(سكزنجی باب) حضرت مسلم عقیلك وفاتن بیان ایدر (طقوزنجی باب) حضرت امام حسینك مكه‌دن كربلایه كلدیكن بیان ایدر (اوننجی باب) حضرت امام حسینك شهید اولدیغن بیان ایدر (اون برنجی باب) مخدرات اهل بیتك كربلادن شامه كلدیكن بیان ایدر [۱] .

حدیقة‌السعدایی فضولی قعر قلبندن جوشوب كلن تأثرلرله یازدی. وصحیفه‌لرنده دولاشان صرصر شیوندر. بوقادار بویوك كتابی یورولمایان ویازلدقجه آرتان تحسس وهیجان ایله تحریر ایچون یالكز علم وعزم كفایت ایتمز. عشق لازمدر . بیتمز ، توكنمز برعشق : صنعت عشقی . یالكز آل عبایه محبت ، بو كتابك ملهم ابداعی دكلدر . الهاملرك عینی نفخه‌لرینه (لیلی ومجنون) ده‌ده صیق صیق تصادف ایدیلیر. بوقاریده‌ده دیمشدك: صمیمی وبویوك شاعرلر اثرلرینی موضوعندن زیاده سه‌ورلر . و اونلرده حاكم اولان یالكز عشق صنعت وصنعتدر .

(حدیقة‌السعدا) نك محتویاتنی كله‌جك مقاله‌ده تدقیق ایده‌جكز .

سلیمان نظیف

كچیجی برقوشه

ای قهقهای شوخ ایله قارشیمده اكله‌نن ،
ای پنجه‌سنده روحمی طیرناقلایان قادین !
بن اعتراف عشق ایدرم ، كولمه ، سن صاقین ،
ای عشقی بر لطیفه ، بر اكلنجه ظن ایدن .

سودم .. بوكون المده دكل سومه‌مك سنی ؛
سومك قباحتم ، سكا طاپمق جنایتم ؛
ای ذوالجلال عشقم اولان حسن منتقم !
سنسك بو سونمز آتشه القا ایدن بنی .

انظار التفاتكی بیكانه كوزلره
ابذال ایدنجه .. بن باقارم باشقه بریره ؛
روحمده بر زهرلی ییلان قیورانیر ، صوقار ،

بر قارلی كوندی .. پارق دن اینركن آدیم، آدیم؛
پایكده بر چوجوق كبی یالواردم ، آغلادم ؛
اللهه طاپمادم سكا بن طاپدیغم قادار .

٥ كانون ثانی ۱۹۱۷ جنوره

[۱] فضولیدن نقل ایتدیكم سطرلر ، مأخذم اولان نسخه‌نك ۷ نجی و ۸ نجی صحیفه‌لرندندر.

هردم برابرینه

ای بر منكشه ماتمی روحنده آغلایان ...
ای خوش نظرله ، مائی بر آقشام نوازشی
ایثار ایدن كوكلره... صوتنده ، هرزمان ،
بركیزلی ایرماغك دویولور عكس نالشی .

هر طوپلولقده بریره كلدكمی كوزلرك
بیلمم نیچون آجیر بكا ، اوكسوز چوجوق كبی ،
بن آغلارم ... رفیقهٔ خودكامنك درین
بر لیل بی سحركبی عشق مكوكبی .

هر آن یاقار وجودمی بر اشتیاق نو ؛
بیلمم نصل بیان ایده‌یم نارحسننی ؛
كوزلر آله و ، دوداقلر آله و ، سینه هپ آله و ،

یاندقجه قارشیسنده اونك بن چایر چایر ...
محتاج لطف و مرحمتم ، ای قادین بنی ،
انظار مشفقكله ، بودوزخدن آل ، قاپیر ...

پنجشنبه ۱۹ كانون ثانی ۱۹۱۷ جنوره

حسین سیرت

حافظ شیرازی

— ٤ —

تصوفی

حافظك غزلیاتنی بیت بیت رموز صوفیانه‌یه تطبیق ایده‌رك تحلیل معناسزدر. بو معناسزلغی ذهن ادراك ایتمكله برابر حسیات چوق دفعه اونی عادتا اختیار خارجنده صوفی ذوقیله آكلایور . حافظك اشعارنده — علی العموم قلاسیك شاعرلرده اولدیغی كبی — مشبه‌بهلر دائما نوعنك اوصاف كمالیه‌سنی حائزدر . اونلر اعتدال وطبیعیتده برذوق بولامامشلردر. عجبا او ایده‌آل بر كوزلی می توصیف ایدییوردی؟ نظریهٔ صنعتك اوزمان افلاطون فلسفه‌سنك نفوذی آلتنده بولوندیغی نظر اعتباره آلننجه بوكا «أوت» جوابنی ویرمك لازمدر. فقط حافظ ، دها ایلری كیدییور. غزللرك موضوعلر اوزرنده اوقدر سهولتله قایوب كیدركه غزل اكمال ایدلدیكی زمان انسان ، موضوع اصلی‌یی بولمقده مشكلات چكر .

بر بیتدن دیكرینه آتلاركن فرقنه واریلمایان بوتخالف موضوع حس ایدیلمز. چونكه ذهن ایكیسی آراسنده همان برمناسبت تأسیس ایدیویریر . سلاست و طبیعیت افاده قارئی غریب برسحر ایله رام ایدر .

منحصراً عاشقانه كبی كورونن اشعار آراسنه — اسكی غزل تنظیمنده رعایت ایدیلن عنعنوی اصوله تبعاً — قاریشدیریلان حكمی وتصوفی بیتلر ، بو خصوصده موجب تردد اولویور. فقط شونی درحال سویله‌ملی‌یزكه حافظ دیكر شاعرلر كبی ابیات آراسنه اوچوروملر وضع ایتمه‌مشدر . حافظ عشق مجازی ترنم ایدن شعرلرینی زماننك مظهر قبولی اولمق ایچون بویله ذوالوجهین بر وادی‌یه دوكمه‌مشدر. تصویر ایتدیكی كوزلی افكار متصوفانه‌نك غیرشعوری برمداخله‌سیله بویله مادیتدن مجرد بر شكله صوقدیغنی‌ده قبول كوجدر. نهایت — اولجه‌ده سویله‌دیكمز كبی — دینه‌بیلیركه حافظ فطرتنده برشاعر حساس مادی كوزللكلره لاقید قالامازدی:

كفتم : صنم پرست مشو باصمد نشین
كفتا : بكوی عشق هم این وهم آن كنند

حافظك تصوف وفلسفه‌یه متوجه جبههٔ صنعتنی بارز ونسبةً یكجهت معنالی اشعاردن استدلال ایتمك لازمدر . دیوانی آچنجه ایلك تصادف ایتدیكمز مشهور [ألا یا ایها الساقی ...] غزلی سراپا سوق تصوفك محصولیدر . اولجه قولای ظن ایدیلوب بالاخره مشكلاتی دولاییسیله ساقیدن استمداد ایدیلن غیرمعین برعشق ؛ اونی تعقیب ایدن بیتده (زلف = كثرت) دن شكایت [چونكه عشق رؤیت جمالی استهداف ایدر. ایلك حمله‌ده زلفدن شكایت اونك مانع رؤیت اولماسنده‌در.] اوچنجی بیتده مرشد كامله تسلیمیت تامه‌نك لزومنی ، عبادات وطاعاتك عشق و عرفان ایله تتویج ایدیلمه‌سی لازم كلدیكنی سویله‌مه‌سه بوعشقك صوفیانه اولدیغنده شبهه براقمایور. صوكره عشق یولنك نه‌درجه تهلكه‌لی بریول اولدیغنی وبویولدن نباتی حیات صاحبلرینك هیچ خبردار اولمادقلرینی نهایت بوتون بواضطرابات ، « سوكیلی » ایله ملافی اولونجه ترك واهمال دنیا (ماسوا) ایله نهایت بولاجغنی علاوه ایدییور . ایشته بوغزل تماماً متصوفانه‌در . بوغزلی مجازی عشق ایله تأویل ایدنجه معناسزلق یوز كوستریيور . یوقاریدن آشاغی برمتصوف روحیتنك منطقی تظاهر وتسلسلی قارشیسنده‌یز .

ساقی بنور باده برافروز جام ما
مطرب بكوكه كارجهان شد بكام ما
ما درپیاله عكس رخ یار دیده ایم
ای بیخبر زلذت شرب مدام ما

روش افاده‌دن صراحةً آكلاشیلیوركه بو «باده» تمثالی‌در . قلبنك عشق ایله تنویرینی ساقیدن ایستیور. بوآن استغراقده طبیعیدركه كارجهان مراد اوزره اولور . اوذوق ؛ بوتون اذواقی احاطه ایدن، حیاتك غایه‌سنه ملایم كلن برذوقدر «بو ، هركسك دویابیله‌جكی برذوق دكلدر ، بوشرابده اوشراب دكلدر. » دیمك ایستیور .

قدحده « رخ یار » ك عكسی كورونمه‌سی عنعنوی برذوق تصوفدر . صوكره :

هركز نمیرد آنكه دلش زنده شد بعشق
ثبت است برجریدهٔ عالم دوام ما

بیتیله « كوكلی عشق ایله دیری اولان آدم اصلاأولمز، عالمده بزم دواممز مقرردر.» قیمت شاعریتنی بحق ادراك ایتمش اولدیغنی كوستریيور .

صوفی‌یه خطاب ایده‌رك: « جامك آیینه‌سی صافدر ، اوراده ریا یوقدر، عشق ایله دولو قلبلر، ایچنده كنی صاقلامایاجق برشفافیتده در.» دییور. چونكه «زهد»ی دائما «ریا» وصفیله توصیف ایدرلر.

« میخانه أشیكنه یول بولوب ایریشن آدم ، شراب قدحنك بخش ایتدیكی فیض ایله بر خانقاه معظمه بكزه‌ین بوكائناتك اسرارینه واقف اولمشدر . اونوار قدحی ایچن عارف كیزلی سره آشنادر. بولعل رنكلی شراب ، هركسك كوهر وماهیتنی اظهار ایدر . عشق وعرفان یولنه سالك اولانلر شرابك فیضیله عالم شهودده جریان ایدن رموز غیبی كشف ایدر . جام جهاننمایه

سود داملهسی مؤسسهسنده لطیف و مؤثر بر کون

بایزیده ، وزنهجیلر اینن جادهنك صول کوشهسندهکی دهردیده سبیل شیمدی غدایه محتاج تورك چوجقلرینه سود داغیتیور . وقتیله خلقك صوصامشلرینه صو ویرمك اوزره اجدادمزك پایدیردیغی بو بنانك شیمدی اك عصری وعلمی شکلده ، حمایهٔ اطفال ادارهسنده ضعیف و محتاج چوجقلره غدا داغیتدیغنی کورمك انسانه چوق طاتلی وامیدلی دوشونجهلر ویریور . فطوغرافلر سود داملهسنده شفقت و انسانیت عاشقی ذاتلر طرفندن کچن هفته اجرا ایدیلن مراسمی کوسترمکدهدر.

استقبالك تملی اولان چوجقلریمز

سود داملهسی مؤسسهسنده دوقتور صفیه علی خانمك محتاج والدهلره علمی، وطبی نصیحتلر ویرمسی وچوجقلره غدا و اثواب داغتمسی

خدمت ایدن کیمسهنك کوزندهکی پردهیی
قالدیریرلر . او ، عالم ملکدن عالم ملکوته
قادار ساحهٔ مکوناتی تماشا ایدر .

برآستانهٔ میخانه هرکه یافت رهی
زفیض جام می اسرارخانقه دانست

عارف ازپرتومی رازنهانی دانست
کوهر هرکس ازین لعل توانی دانست

بجام نیم منی کشف کرد سالك رله
رموز غیبکه درعالم شهادت رفت

زملك تاملکوتش حجاب بردارند
هرآنکه خدمت جام جهانما بکند

عشق ایله دولو برقلب ، اسرارکائناتی
ادراك ایدهبیلیر . اونده کی صافیت ارباب
ظاهرك کورهمیه جکی بر حادثهدر .
عشق ، بشریتی ابدیته نامزد قیلار.

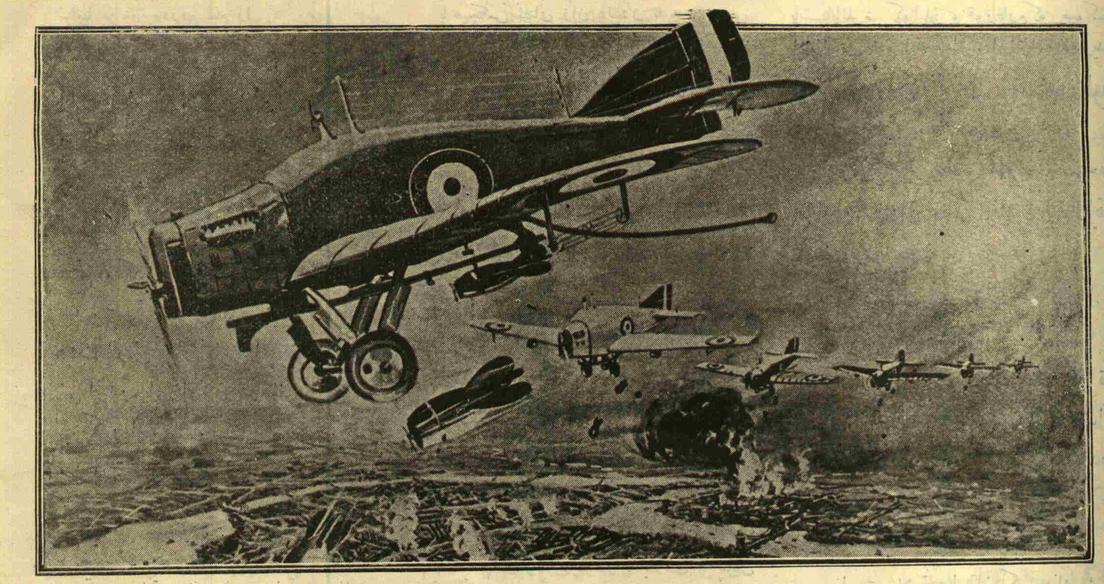

استقبالك واسطهسی وقوتی طیارهلردر !

استقبالك طیاره ایله محاربه-نی و بدهشی بر هجومنی تصویر ایدن بو لوحهیی بر انکلیز مصور غزتهسندن نقل ایلیورز . کوریورسکزکه شیمدی بتون دنیا طاره ایله ، استقبالك طیاره حربی حاضرلقلری ایله مشغولدر . بزده تورك طیاره جمیتنه اهمیت ویرملم .

عشق او درجه علویدرکه عشقه مقارن
اولمایان عبادات قیمتسزدر .

« قورقارم که محشر کونده شیخك
حلال ایکمکیله بزم حرام صویمز آراسنده
برفرق اولمایاجقدر .

ترسمکه حرفهٔ نبرد روز باز خواست
نان حلال شیخ زآب حرام ما

بلکه او جنته کیرهمیه جکدر . چونکه
مالمك دنیویسی اولان خرقهیی بزم کبی
شرابه رهن اولارق میخانهلرده براقامشدر.
یعنی ماسوایی عشقنه فدا ایتمهمشدر .

سوفی صاف بهشتی نبود زانکه چومن
خرنه درمیکدهما درکرو باده نهشت

حتی عبادات مفروضه مقارن محبت
اولمایجه مقبول دکلدر . « آنجق عشق
میخانهسنك طوپراغنی زیارت ایدن کیمسهنك
ثوابی ، اوروجی وحجی قبول اولونور .

ثواب روزه وحج قبول آنکس برد
که خاك میکدهٔ عشقرا زیارت کرد

او؛ عشق آتشیله یانان جکرینك قانیله،
کوزینك یاشیله آبدست آلوب نماز ونیازایله
مشغول اولانك عبادتنه حیراندر :

خوشانماز ونیاز کسی که از سردرد
باب دیده وخون جکر طهارت کرد

عشق ، عنقا کبیدر . هرکسه نصیب
اولماز بوآهی ومجرد ذوق طوزاق قورمق
ایله آله کیرمز .

عنقا شکار کس نشود دام بازچین
کانجا همیشه باد بدستست دام را

حیات فانیدر . جنت حضرت آدمه
قالمادقدن صوکره انسانه نه قالیر ؛

در بزم دور یك دوقدح درکش وبرو
یعنی طمع مدار وصال ودوام را

عشق الهی ایله مست اولانلردرکه اسرار
خلقت پردهسنك ماوراسنی کورورلر .
چونکه مکونات وخالقی ایله روحاً ، ذوقاً
رابطهداردرلر . « ای صوفی بنی شرابدن
منع ایتمه. چونکه حکیم قدرت، ازلیتده بزم
طوپراغمزی صاف شراب ایله یوغورمشدر.
ای ملك ، عشق میخانهسنك قاپوسنده
تسبیح وتنزیه ایت ! چونکه اوراده طینت
آدمی یوغوروبورلر . دون کیجه کوردمکه
ملکلر ، میخانه قاپوسنی اوردیلر . آدمك
چامورینی یوغوروب قدحی چالدیلر .

رازدروزپرده زرندان مست پرس
کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

—

منم ازمی مکن ای صوفی صافیکه حکیم
در ازل طینت مارا بمی ناب سرشت

—

بردر میخانهٔ عشق ای ملك تسبیح کو
کاندر آنجا طینت آدم مخمر میکنند

—

دوش دیدم که ملائك درمیخانه زدند
کل آدم بسرشتند پیمانه زدند

اونك دینی وعبادتی جانان ازلیسی ایله
صحبتدر. بونی نه محتشم برجلادتله سویلهیور:

چندکوبی ای مذکر شرح دین خاموش باش
دینما در هردو عالم صحبت جانان ماست

ذوق روحانیسنك ایچنده « غم ایام » ی
اونوتور. حتی اوغم کندیسی ایچین موجود
بیله دکلدر . « شرابك مینا قدحی یأس
وألمه قارشی روحی مدافعه ایدن برسددر .
او ألدن براقیلیرسه هرشیئی بیقان سیل غم
سنی ده سوروکلهر ، کوتورور . ظواهره
آلدانوب ترك شراب ایتمه . قلبکدن غم
پاصنی آنجق « می مغان » ازاله ایدر .

ساقیا بر خیز ودرده جام را
خاك برسركن غم ایام را

جام مینایی سدره تنكدلیست
منه از دست كه سیل غمت ازجا ببرد

مشو فریفتهٔ رنك وبو قدح درکش
كه زنك غم زدلت جزی‌مغان نبرد

غم ، كدر اسرارخلقته آشنا اولمایانلرك كاریدر . صوفیه هرحادثه‌ده خیرمحض اولان الوهیتك اثرینی كوردكلری ایچون اونلرجه هرشی ایییدر. ایی اولان هرهانكی برحادثه جالب كدر اولاماز .

اهل تجرید اولمق كار عقل دكلدر . چونكه عقل معاش بونی رد ایدر. ضرری یوق اونلر « ننك ونام » كبی امورنفسانیه‌دن دخی تجرد ایتمشلردر . « ننك و نام » موجودیت شخصیه اقرارینی استلزام ایده‌جكدر . وحدت وجود نظرنده بویله بر موجودیت یوقدر . « ننك و نام » غروری استلزام ایدر . غرور « نفس » ایشیدر .

باده در ده چند ازین باد غرور
خاك بر سر نفس‌نا فرجام را

الوهیته حقیقی عشق بسله‌مك ایچون « حب نفس »ی چیكنه‌مك لازمدر .

حافظ شیرازی كوكلنك محرم رازینی خواص وعوام آراسنده بولامامشدر : .

محرم راز دل شیدای خود
كس نمی بینم زخاص وعام را

كوكلنك دلی اولماسنه سبب : « یار » هلال كبی ؛ قاشنی كوسترییور ، جلوه ایدییور فقط یوزینی كوسترمییور . یوزینی كوسترنجه‌ده عاشقده مجال كفت و كو قالمایور .

شیدا ازآن شدم‌كه نكارم چوماه‌نو
ابرو نمود وجلوه‌گری‌كرد و روبست

كوزللكنی توصیف ایده‌یم دیدم، فقط یوزینی كوسترنجه ، قیل‌وقال‌قاپیسنی قاپادی.

كفتم‌كه حسن چهرهٔ اورا صفت كنم
او روی خود نمود و در كفت وكوبست

با هیچكس نشانی زان دلستان ندیدم
یا من خبرندارم یا او نشان ندارد

اثرك تار وپود تصرفنده مؤثرك محیر‌العقول تجلیاتی كوریییور. فقط‌فانیلكی، ابدی یارینك دیدارینی كورمكه مائمدر . اونی چیلدیرتان بو ، چولده برجرس صداسی افقدن افقه عكس ایدییور ، بر « یار » وار. فقط منزلكاهی نرده ؟

كس ندانست كه منزلكه دلدار كجاست
این‌قدر هست كه بانك جرسی می‌آید

اضطرابات سلوكه تحمل ایده‌رك منتهای آمالی الده ایده‌بیله جكندن امیندر . نفسك مشتهیاتنه غلبه ایدیله‌رك الده ایدیله‌جك نتیجه ؛ جهادا كبرك ظفریدر . « عشق بولی نهایتسز تهلكه‌لرله دولودر . بلادن قاچایان آرسلان یورگلی برقهرمان نرده ؟

بواویله بریولدركه هرشبنمی یوزدانه بحرآتشین‌در . ایواه، نه‌یازیق‌كه بومعما قابل‌شرح وایضاح دكلدر. عاشقلق بلاچكن رندلرك ایشیدر . نازونعم ایچنده بویوینلر ازلی دوسته واصل اولامازلر. عشق‌سفری نازك اولانلره حرامدر . »

فراز وشیب بیابان عشق دام‌بلاست
كجاست شیردلی‌كز بلا نپرهیزد

هرشبنمی درین ره صدبحرآتشین‌است
درداكه این معما شرح وبیان ندارد

نازپرورد تنعم نبرد راه بدوست
عاشقی شیوهٔ رندان بلاكش باشد

نازكانرا سفرعشق حرامست حرام
كه‌بهركام درین‌ره خطری نیست‌كه نیست
عشق یولنك عجائبی پك چوقدر . بو صحرانك آهوسی اوكندن اركك آرسلان اورگوب قاچدی .

عجائب ره‌عشق ای رفیق بسیارست
كه پیش آهوی این‌دشت شیرنر برمید

اسكندر آینه‌سی — كه كشف روحانی تمثالیدر — شراب‌قدحیدر . اوراده (دارا : مالك الملك) ك احوال ملكنی كورورسك . عشق الهی شرابنی ایچوب آزادهٔ علایق یاشایانلره كولنلر ، قورقارم‌كه صوكنده ایمانلرینی محو ایتمه‌سینلر. اونرالله آدملریدر. اونلره یاراوكه نوحك كمیسنده طوفانه ذره‌قدر اهمیت ویرمه‌ین فانی واردر .

اونلربیلرلركه فانی اذواقك سرحدی مزاردر ، ایران عظمتی افلاكه ایصال‌ایتمكه حاجت وارمدر ؟

هركرا خوابكه آخربدو مشتی خاكست
كوچه حاجتكه برافلاك كشی ایوانرا

عزیز روحنه حقیقتك مصر تختی قدر پارلاق انكشافاتی اهدا ایدیلنجه درحال‌اوكا زندان ماسوابه وداع ایتمه‌سنی تنبیه ایدر :

ماه كنعانی‌من مسند مصر آن‌توشد
كاه آنست‌كه بدر ودكنی زندانرا

طریق‌سلامتی طوتانلر كیمسه‌نك مشربی یالكز برشیئه قائل دكلدر: قرآنی دام‌تزویر اتخاذ ایتمك . قرآن مادةً مجموعهٔ اوامر الهیه ، معناً مؤمنك تمیز قلبی‌در . بوبیتیله هم بعض مذاهبی هجو ایدر ، هم‌ده اساس دیانته عائد شامل فقط وجیز بر نصیحت ویرییر .

هجوم ایتدیكی مذاهب ، باطنیلر كبی قرآنی سیاسته ، سلطنت دنیویه‌یه آلت‌اتخاذ ایدن ، انواع مناهی‌یی اباحه ایدن مذاهب ضاله‌در . حافظك عقیدهٔ نزیهه‌سی ، بوراده قوتله تظاهر ایدییور :

حافظا می‌خور ورندی‌كن وخوش باش ولی
دام تزویر مكن چون دكران قرآن زا

حافظ معمای خلقتك كیمسه طرفندن حل اولونامایاجغنه امیندر. اونك ایچون هر ذهنیتك هضم‌ایده‌میه‌جكی غیرت‌جستجودن اذهانی تحذیر ایدر . « می ومطرب » دن بحث‌ایت ، اویله سركائناتی كشف ایده‌جكم دییه اوغراشما دیر .

حدیث ازمطرب ومی‌كو وراز دهر كمترجو
كه‌كس نكشود ونكشاید بحكمت این معمارا

دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیرما
چیست یاران طریقت بعد ازین تدبیرما

مطلعیله باشلایان‌غزل، تماماً ومنحصراً

متصوفانه‌در . حافظ بو غزلده شیخنك مسجددن میخانه‌یه كیتدیكنی ، یعنی عبادات ظاهریه‌دن عشق وتفكره واصل اولدیغنی سویلیور. بوراده‌كی بلاغت اویونی برطرفه براقیرسه‌ق قطعیاً تضاد یوقدر :

مسجدومیخانه آیری آیری شیلردكلدر.
هپسی ، الوهیته واصل اولاجق یوللردر .

« بن خانقاهی میخانه كوشه‌سی اولان برآدم . سحروقتنده پیرمغانه دعا ایده‌رم . مسجد ومیخانه‌دن غرضم یارك وصالیدر . الله‌شاهددركه بوندن باشقه برآرزوم یوقدر. هركس طالب یاردر : ایستر آیق ، ایستر سرخوش اولسون . هر یر عشق أویدر . ایستر مسجد ایستر كلیسا اولسون. »

منكه كوشهٔ میخانه خانقاه منست
دعای پیرمغان وردصبحگاه منست

غرض زمسجد ومیخانه ام وصال شماست
جزاین خیال ندارم خدا گواه منست

همكس طالب یارند چه هشیار چه مست
همجا خانهٔ‌عشقست چه مسجد ، چه كنشت

ناقوس ، دیر ، كنشت هپسی ترك ماسوا وتجرددن كنایه‌در . بونی زهد و ورع‌ایله قارشیلاشدیرمه‌سی معنای صوفیانه‌سنده اولدیغنه دلیل كافیدر . « كعبه و بتخانه آره‌سنده هیچ برفرق یوقدر . هرنه طرفه باقسه‌ك اونی كورورسك »

میان كعبه و بتخانه هیچ فرق نیست
بهر طرف‌كه نگه میكنی برابر اوست

زمانندهكی تلقیات دینیه‌یه قارشی بودرجه هجوم وعصیان حافظ كبی یوكسك بر كوكل وفكرآدمندن صدور ایده‌مز . بویله بتلریله شاعر، سیمای‌تفكرینی پك بارز افاده ایدییور. چونكه زمانندهٔ بوتمثاللرك معنای حقیقیسی شایع ومتعمم ایدی . اوسببدن بویله ظاهراً جرأتكارانه كورونن بیتی اورته‌یه آتمقده بر محذور كورمه‌مش وكیمسه بونی معنای حقیقیسنده تلقی ایتمه‌مشدر .

صوفیلر هرشیئی كوزل كورورلر . اونلرك تفسیرنده لطف و لطافتدن باشقه برشی یوقدر .

روی خوبت آیتی از لطف برما كشف كرد
زآن سبب جزلطف وخوبی نیست درتفسیرما

كوكلی آلام عشق ایله قیریلمشدر .

بوقیریق قلب نظرحق وحقیقتده یوز بیك دانه تمام قلبه دكر. اونی هیچ برزمان آییق بولامایاجقلر . چونكه حافظمز ازل‌شرابیله سرخوشدر .

بكن معامله واین دل شكسته بخر
كه باشكستكی ارزد بصد هزار درست

بهج دورنخواهند یافت هشیارش
چنانكه حافظما مست بادهٔ ازلست

صوفیه اعتقاداتنده كائنات ، تصورات مختلفه ایله معین قانونلر داخلنده خیره‌توجه ایتدیكی ایچون اونلر شئونی پك احرارانه مطالعه ایدرلر . هرشیئك اساسی صدق وخلوصه‌در . طوغرولغه غیرت ایت‌كه نفسكدن كونش‌طوغسون. فجراول (كاذب) یالانجیلقدن قاره یوزلو اولدی . ازلده هركسك آلنه برشی یازیلمشدر ، كعبه ، بتكده ، جنت، جهنم بونلرك هپسی‌سبببدر.

بصدق كوشكه خورشید زاید ازنفست
كه ازدروغ سیه روی كشت صبح نخست

در ازل برسرهركس قلمی رفت خموش
كعبه وبتكده وجنت ودوزخ سیست

عشقدن بحث‌ایدن معشوقنك‌حضورنده حیاتیله اویناز :

دلا طمع مبر از لطف بی نهایت دوست
چولاف عشق زدی سرببار چاپك وچست

« دوست » ك حضوری اولمایجه جنت شرابی بیله اولسه ایسته‌مز . اونسزویریلن هرطاتلی شربت ، عین عذابدر .

كرخمر بهشتست بریزیدكه بی دوست
هرشربت عذبم كه دهی عین عذابست

اكر « دوست » ك لطفی كندینه یار اولورسه جهنمدن فارغ ، جنتدن امیندر :

حافظا لطف حق ارباتو عنایت دارد
باش فارغ زغم‌دوزخ وایمن زبهشت

فلك كبی معظم‌بربار كیر اونك قامچیسنه رامدر . او « شهسوار شیرین‌كار » ك حیران جلالتی قالان شاعر ، عذر انقیادینی اونی تعقیب ایدن بیتده سویلیور . سپهر شعبده باز » بیله اونك حیل‌اسبابنه كرفتاراولورکن شاعر ناصل اولماسین :

توخود چه لعبتی ای شهسوار شیرین‌كار
كه توسنی چوفلك رام تازیانهٔ تست

(مابعدی وار)

علی نهاد

اعلان مشروطیت خاطراتندن

۱۹۰۳ بدایتندنبری بكرش سفارتنده باش كاتب ایدم . ۱۹۰۸ یازی حلول ایتمش سفیركاظم بك بر معتاد یاز سیاحتنه‌چیقمش‌دی . حتی بودفعه سیاحت ساحه‌سنی دها زیاده اوزاتمش ومنه‌دیكده بولنان كریمه‌سنی كورمكی‌ده بروغرامنه‌ادخال‌ایتمشدی. حالبوكه رفیقهم راحتسز اولدیغندن برقاچ‌سنه‌دنبری دوام‌ایتمكده‌بولوندیغی‌یالووا قاپلیجه‌لرینه كیده‌جكدی.

بكرشده‌صیحاقلر تحملفرسا برحاله كلدیكندن برآن‌أول كندیسنی استانبوله كوتورمك ایستیوردم. سفارتده كویا اوچ كاتب واردی . فقط ایكنجی باش كاتب نفی‌بك برسنه‌دنبری مأذوناً استانبولده كیفنه باقیور اوچنجی كاتب رشاد دانیال بكده لوندره‌یه تحویل مأموریت ایتدیكندن یری حالا منحل بولونیوردی . سفارتده بر بن برده آتشه میلیتر میرآلای شوكت طورغود بك وار ایدی. (بالاخره حربیه ناظرلغنه‌قدر ارتقا ایتمش اولوب غایت قیمتدار فعال رجال عسكریه‌مزدن بولنان طورغود پاشا مرحومدر) كاظم بكه پك حرمتم اولمقله برابر بنی بتون صیحاقلری بكرشده‌یكیمك مجبوریتنده براقدیغندن دولایی پك‌صیقیلمش‌ایدم. دوشوندم عقلمه بر چاره كلدی هر حالده مضر بر چاره‌دكل ، بر كره تجربه ایدیله‌بیلیر ایدی .

مابین‌باش كتابتنه برتلغراف چكرم رفیقه‌می برای تداوی یالووا قاپلیجه‌لرینه كوتورمك اوزره مساعدهٔ مراحم معتادهٔ‌شهریاری! ارزان بیورلمسنه دلالت علیه‌لرینی ! ! نیاز ایدرم. بخت‌ایشی بلكه برنتیجه‌چیقاردیدم.....عینی‌زمانده‌بعض احتمالاتی درپیش ایده‌رك مهما امكن تلغرافك برصورتی مقربیندن وخیلی زماندنبری طانیدیغم عرب عزت پاشایله معارفهم اولمیان، وفقط حسن‌خلق وسیرتی ایشتمش‌اولدیغم سرمصاحب جوهرآغایه كوندردم. دوغریدن اصل امیدم جوهر آغاده ایدی . زیرا آوروپاده بولنان برسفارت باش‌كاتبنك، هركسك جان آتدیغی مجارستان، آووسترییا ویافرانسه قاپلیجه‌لرینه كیتمك . امكانندن استفاده ایتمیوبده ، تداوی‌یه محتاج اولان عائله‌سنی یالووا قاپایجه‌لرینه كوتورمك ایسته‌مش‌اولماسی؟ فكر، قناعت‌وطرز محاكمه‌اعتباریله اغلب احتمال بوصاف آدمجغزك خوشنه كیده‌جك

او حالده تلغرافمی خنکاره عرض ایده‌جك ویوزده یوز «موجبنجه» اراده چیقه‌جق ایدی ! بوکونکی کبی خاطرمده‌در . تلغرافی بر پنجشنبه آقشامی چکمش ایدم . بش کون صوکره پوسته‌کلدی . بر حس قبل‌الوقوع سوقیله ، ظرفی آچار آچماز ، اولا خلاصه جدولنی کوزدن کچیردم . کوزم درحال «غالب کمالی بکك مأذونیتی» کلمه‌لرینه ایلیشدی ! کاغذلری قاریشدیردم و بولدیغم تحریراتده راحتسز بولنان رفیقه‌سنی برای تداوی یالووا قاپلیجه‌لرینه کوتورمك اوزره بکرش سفارت سنیه‌سی باش کاتبی غالب کمالی بکك ترخیصی شرفصادر اولان ارادهٔ خصوصیهٔ جناب ملوکانه مقضای عالیسندن بولنمقله غیبوبتی اثناسنده میر مومی‌الیهه وکالت ایتمك ایچون خارجیه خلفاسندن رشید صفوت بکك (مالیه قلم مخصوص مدیر سابقی) اجرای مأموریتی تنسیب قلنمش ومومی‌الیه بر قاچ کونه‌قدر بکرشه متوجهاً متهیٔ حرکت بولنمشدر» بیوریلیوردی . نقدر سویندیکمی تعریف ایده‌مم .

همان وه‌نه‌دیك شهبندرلکنه برتلغراف چکدم با ارادهٔ سنیه رفیقه‌می یالووا قاپلیجه‌لرینه کوتورمك اوزره مأذونیت ویرلدیکندن سفیر بك افندی‌یه معلومات اعطاسنی رجا ایتدم . پك وهام وسیکیرلی اولان کاظم بکك نقدر تلاش ایده‌جکنی دوشوندکجه هم کولییور همده متأثر اولییوردم . برقاچ کون صوکره رشید صفوت بك متعاقباً ده کاظم بك کلدی . چکدیکم تلغرافی وکلان جوابی کوردی مستریح اولدی . بنده حزیرانك یکرمی بشنده عائله‌جه حرکت ایتدم . تا کوچوکلکمدن بری ایشتمشدم . بین‌الخلق دوران ایدن غریب بر روایت واردی . عبدالحمید تخته چیقدیغی زمان زائچه‌سنه باقیلمش . سلطنتی اوتوز اوچ سنه سوره‌جکمش ! بالآخره شیخ ابوالهدی سرایه حلول ایدنجه تکرار زائچه‌یه باقه‌رق بو مدتی قرق اوچه چیقارمش ایمش ! تصادف او سنه حقیقةً عبدالحمیدك اوتوز اوچنجی دور سنویٔ سلطنتی ایدی . وداع ایدر ایکن اودورك مغدوری بولنان شوکت طورغود بکه کوله‌رك « برادر ! بوسنه خنکارك اوتوز اوچنجی سنه‌سیدر بقالم فال چیقه‌جقمی » دییه لطیفه ایتمشدم . کولوشدك . حزیران نهایتنده عائله‌جه استانبوله کلدك . واپوردن چیقنجه کوپریده مابین همایون کاتبلرندن (عموجه‌م ادهم پرتو پاشا مرحومك حفیدی وتقاعد صندیغی ناظری نوری بکك اوغلی) فتحی بکه راست کلدم . « ارادهٔ سنیه‌یی جوهر آغا تبلیغ ایتدی ! باش مصاحبی برای تشکر کوریکز » دیدی . او زمانك عادتی وجهله دوغری سرایه کیتدم . علی‌الاصول باش کاتب پاشایه تشکر ایده‌جك . صوکره جوهر آغا ایله‌ده مشرف اوله‌جق ایدم . عینی زمانده والده‌مك عموجه‌سی سرقرین اسبق وزرادن کورجی حمدی پاشا مرحوم کوله‌لرندن اولوب پك تربیه‌لی ، اوقومش یازمش واتلی‌یه سوتلی‌یه اصلا قارشمامش اولان و بکا بر اولاد معامله‌سنی یاپان قیزلر آغاسی عبدالغنی آغانك‌ده النی اوپه‌رك خیر دعاسنی آله‌جق ایدم . اودوری ادراك ایدنلر پك ایی بیلیرلرکه ژورنالجیلق یاپمیانلر ، یعنی کندیلرینی برصورتله پادشاهه طانتمامش اولانلر سرای ارکانه انتسابدن دولایی هیچ بر صورتله متنعم اولامارلر دی ! بو مبارك آدمدن بنم یکانه استفادم ایسه آراده صیره‌ده کندیسنی زیارت ایدوب خصوصی صوفراسنده علی‌الاکثر اوزمانك ناموسلی رجالندن همان هرزمان تصادف ایتدیکم درت بش ذات ایله طعام وصحبت ایتمکدن عبارتدی .

بیلدیز سراینك معهود قپوسندن کیردم . یورودم . صول طرفده باش کتابت دائره‌سنه کیریله‌جك مردیوه‌نلری اینرایکن تحسین پاشا traditionnel استانبولنی آشاغی قدر ایلیکله‌مش ، النده بردسته کاغد اوکنه باقه‌رق کتابت قپوسندن چیقیوردی . بنی کورونجه « او ! خوش کلدیکز ! نه‌وارنه‌یوق » دیدی . « افندم ! عرض تشکره کلدم . صوکره تصدیع ایدرم » جوابنی ویردم « اوت ! اوت ! کوروشه‌لم » دیدی .

بو فضله التفاتك معناسنی برقاچ کون صوکره آکلادم . مکر وقایع مهمه جریان ایدییور ، پاشا آورویادن کلدیکم ایچون بندن حوادث آلمق ایستیورمش . جوهر آغانك دائره‌سی باش کتابته تیشیك ایدی . کیردم . خبر ویردیلر ، وبویورك دیدیلر . پك بویوك اولمایان بر اوطه‌یه داخل اولدم ساغده ، صولده بر رکنیش سدیر واردی . صول طرفده وجهاً اولدقجه چیرکین سیاهی بر آدم اوزون برسیغاره آغیزلغنی توتدیرییوردی . غایت نازکانه برطور ایله بکا قارشوسنده‌کی میندرده برکوستردی : «شوکتمآب افندمز تلغرافکزدن پك ممنون اولدیلر . الله سزی دها عالی ! ایتسین انشاالله بویوك مقاملر احراز ، بویوك خدمتلر ایفا ایلرسکز . افندمزه‌ده خیردعالر آلدیررسکز . دیدی . طبیعی مناسب صورتله مقابله ایتدم و النی اوپه‌رك چیقدم .

بو بیچاره آدم ٣١ مارت وقعه‌سی اوزرینه اعدام ایدلدی .

مجسم بر صداقت اولان بو مخلوقك تکمیل دعالری مستجاب اولسه ، باخصوص ولی‌نعمتلری‌ده توفیق خدایی جلب وکندیسنه رفیق ایلیه‌جك طرزده حرکت ایده‌بیلمش اولسه‌یدی ، هرحالده حفظ صمدانیده بولوندیغنه شبهه اولمیان بودولت نه بیوك فیض و قدرته صاحب اولوردی ! جوهر آغانك صوکره ، عبدالغنی آغایی زیارت ایتدم . وخزینهٔ خاصه دائره‌سنه اوغرابه‌رق یالووا حماملری مدیریتنه خطاباً ویریلان تذکره‌یی آلدم . ایکی کون صوکره‌ده عائله‌جه حماملرده براوفاق دائره‌یه یرلشدك . برکون استانبوله ایتمك اوزره یالووادن واپوره بیندم . بویوك آطه اسکله‌سنده مکتب ارقداشلرمدن وصمیمی دوستلرمدن سلیم سری بکه راست کلدم . بر آز اول آلدیغم غزته‌ده صدر اعظم آولونیه‌لی فرید پاشانك استعفا ایتدیکنی واو دورك مشهور و معروف رجالندن سعید پاشا صدارته کله‌رك سرعسکرلك عنوانك‌ده حربیه نظارتنه تحویل قلندیغنی مبین بر تبلیغ رسمی کورمشدم . سلیم سری بك » خبرك وارمی ؟ مناسترده قیام وار . مهم وقایع عرفه‌سنده‌یز » دیدی . بوسوزلردن پك برشی آکلایه‌مدم . فرداسی کونی یالووایه دونه‌جکمدن ایرکندن صدر جدیدی تبریك مقصدیله الیوم مخدوم مکرمینك مقیم بولندیغی نشان طاشنده‌کی

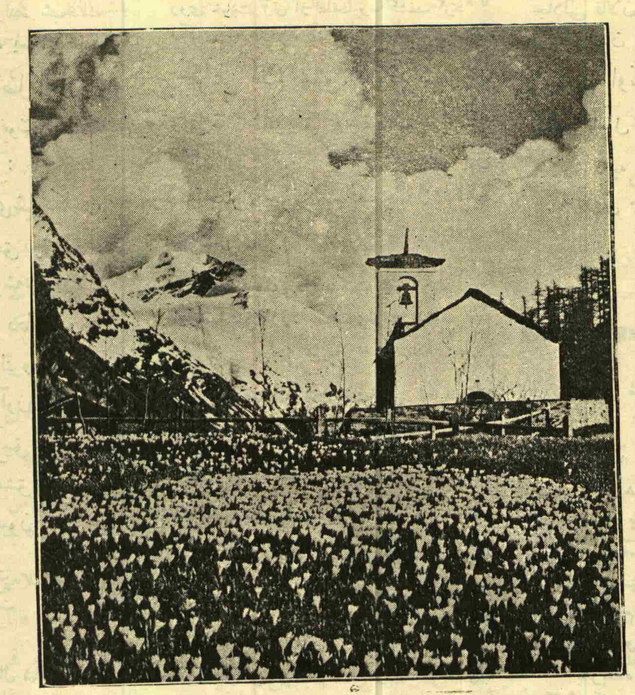

ایلك بهار منظره‌لری

قارلی داغلرله محاط یایلالرده بهار مژده‌جیسی بوز چیچکاری

فرانسه‌ده یکی قابینه‌ده خارجیه ناظری بریان

فرانسه‌ده یکی قابینه رئیسی پەن‌لووه

« هه‌ویو » قابینه‌سنك استعفاسندن صوکره فرانسه‌ده تشکل ایدن « پەن‌لەوه » قابینه‌سنده خارجیه‌یه ایکی سنه اول اسقاط اولنان بریان کلدی . و تاریخك جلوه‌لرندن اوله‌رق محاربه زماننده آلمان طرافدارلغی ایله اتهام وعادتا خیانتی ادعا ایدیلان مشهور « قایو » یی مالیه نظارتنه کتیردیلر . مملکتندن طرد ایدیلن و حقنده سویلنمه‌دك سوز براقلمیان قایونك تکرار رأس کاره کلمسی وفرانسز مالیه‌سنی اصلاحه دعوت ایدلمسی چوق شایان دقتدر .

قوناغنه کیتدم . سعید پاشا پدرمك همشهریلرندن ومرحومه قارشی جدی برحس توجه و محبت ایله متحسس ایدی . سنه‌لرجه منکوب قالدیغی صیره‌لرده کندیسنی نشان طاشنده‌کی محترق قوناقده زیارت ایدر وحداثت سنمه‌رغما حدمدن پك زیاده التفاتنه مظهر اولوردم . قوناقده مهردار بك طرفندن قبول ایدلدم . پاشا پك کچ یاتدیغندن هنوز قالقمامشدی . تبریکات و تعظیمات مخصوصه‌مك عرضنی رجا ایتدم چیقدم . یواش یواش حربیه تراموای مرکزینه کلدم . « حوادث ! حوادث ! » دییه برموزع یانیق یانیق باغرییوردی . همان بر « اقدام آلدم . ایلك تراموایه بیندم . یازاولمق مناسبتیله آچیق آرابه ایدی . غزته‌یی اوقومغه باشلادم . کوزوم غزته‌نك اوچنجی ستوننك اورته‌سنه دوغری برقاچ سطر ایچنه صیقیشمش ، بردنبره درجهٔ اهمیت و شمولنی آکلاشیله‌میان بر حوادثه ایلیشدی قالدی . یواشجه‌جق اطرافمه باقدم ، بوتون باشلر اکیلمش ، هرکس غزته‌نك ایلك صحیفه‌سنده عینی نقطه‌یی تحلیل ایله مشغول . بوحوادث ایسه شو برقاچ سطردن عبارت ایدی : « . . . . . ملوکانه‌دن اوله‌رق مجلس مبعوثانك کشادی خصوصنه ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی شرفصادر اولمش وانتخابات اجراسی ضمننده ولایات عثمانیه والیلکلرینه تبلیغات ایفا قلنمشدر . »

بردعا ایله باشلایان بو تبلیغی عجبا تقسیمه کلینجه قدر قاچ دفعه اوقردم حالا برشی آکلایه‌میوردم . دقت ایدییوردم هرکس‌ده بنم وضعیتمده ایدی . کیمسه کیمسه‌نك یوزینه باقامیور محقق هرکس‌ده بنم کبی عجبا ایشك ایچنده ژورنالجیلرك برحیله‌سیمی وار ، بر طاقم صافدلانك جانینی یاقه‌جقلر . دییه دوشونیور بربرینی یواشجه سوزییوردی . حالبوکه ، آرتق مشروطیت اداره تکرار اعلان ایدلمش ، اوتوز اوچ سنه‌دن بریدر قولاقدن قولاغه یاییلان واو دقیقه‌یه قدر خرافات جمله‌سندن عد ایدیلن بر رؤیا امر واقع اولمش . یعنی عبدالحمیدك سلطنتی حقیقةً اوتوز اوچ سنه سورمشدی ...

بکرشه عودتمده شوکت طورغود بکه « کوردکمی برار ! زائچه نصل دوغری چیقدی . شمدی یقالم قرق اوچ مسئله‌سی‌ده دوغری چیقه‌جقمی ؟ دیمشدم . عبدالحمید واقعا مشروطیتدن صوکره برسنه مقام سلطنتده بولنمش ایدی . فقط حقیقی سلطنتی بیك اوچیوز یکرمی درت تموزینك اوننده ختامه ایرمشدی . عبدالحمید ١٩١٧ ده یعنی اعلان مشروطیتدن تام اون سنه صوکره وفات ایتدیکندن ابوالهدی افندینك کشفی ده ! نوعما دوغری چیقمش اولدی .

بوانقلاب عظیم اوزرینه هر دائره‌ده اولدیغی کبی خارجیه‌ده دخی تنسیقات یاپلدی . بزم نظارت امثالی آراسنده اك از مصاب اولانی ایدی . کاظم بك واشینغتون سفیر کبیرلکنه تعیین ایدلدی . بنده مصلحتکذار قالمق اوزره همان بکرشه اعاده ایدلدم . مشروطیتك اعلانی رومانیاده چوق ایی بر تأثیر یاپدی . حتی عبدالحمیدك دور سنویٔ جلوسی اولان ١٩ اغستوس کیجه‌سی خرستیان مسلمان بوتون عثمانلی تبعه‌سی متمولانی طرفندن بویوك بر ضیافت ترتیب ایدلدی . اون بش سنه‌دنبری مملکتمزی آل قانلره بویایان ، روم ، ارمنی ، بلغار ، قوچووالاق قومیته‌لرینك بکرشده‌کی رؤساسی اوکیجه عینی صوفراده‌یان ، یانه ، کوله‌اوینایه یمك ییه‌رك نطقلر سویلدیلر ، اوپوشدیلر . قوقلاشدیلر . ویاشاسین حریت ! یاشاسین مشرطیت ! دییه باغیردیلر ایدی !

بر مدت صوکره سرای قرالیده بر ضیافت رسمیه‌ده بولنمش ایدم . اوتاریخده خارجیه ناظری بولنان قونسرواتور فرقه‌سی رؤسای مهمه‌سندن وفضلادن موسیو ژان لاهوواری سوزه قاریشدی : « انقلابکز جداً شایان حیرت برصورت ساکنانه‌ده تجلی ایتدی . شایان تقدیر وتبریکسکز . فقط اونوتمایکز که مشروطیت اداره بر غایه دکل ، غایه‌یه وصول ایچون بر واسطه‌در ! اصل بوندن مشکلات باش کوستره‌جك چالشمق ! چوق چالشمق ! الزمدر . » دیمش ایدی . قوجه خارجیه ناظری ! مکر نقدر حقل ایمش ! مشروطیتی اعلان ومجلس مبعوثانی کشاد ایتمك ، اوتوز اوچ سنه دنیایی قاصوب قاووران مستبد برحکمداری قانونله کویا تقیید ایلمك ایله هرشی اولوپ بیتدی ظن ایتدك ! دنیایه میدان اوقودق . روم ایلیٔ شرقی‌یی ، بوسنه وهرسکی حتی مصری بیله اجزای متممهٔ ممالك عثمانیه‌دن عد ایدرك مجلس ملیمزه مبعوث کوندرمکه دعوت ایتدك . یقین اوزاق بوتون دولتلری قوشقولاندیردق ! نتیجه‌سی نه اولدی : مثل معروف موجبنجه دیمیاطه پرنجه کیدر ایکن اوده‌کی بولغوردن اولدق ! درتیوز سنه حکمران اولدیغمز و آنا وطنی اهمال بهاسنه محافظه ایچون نیجه فدا کارلقلر اختیار ایلدیکمز قوجه روم ایلی‌یی اون بش کونده دشمنلریمزه قاپدیردق ! . . . .

مقری کوی — موسقووا سفیراسبقی

غالب کمالی

ته‌اوفیل

— قلود فاره‌ر — دن

ته‌اوفیل قتل اولندی ، هیچ ایکی بری یوق ، سببی ده بن ایم . فقط آرتق یاشامایان مخلوقك روحنی وجدان عذابلری خوشنود قیلابیلیرسه « ته‌اوفیل » سکون ایچنده راحت ایتمه‌لیدر . زیرا بن حیاتدن اولومه انتقال ایده‌ن پك چوق حیوانلر وانسانلر کوردم ؛ و ، مع مافیه ، بونلرك هیچ بری بنی ته‌اوفیلك اولومی قدر معذب ایتمه‌دی .

بیلمم قاچ سنه اولیور : عقلمه مصره کیتمك أسدی ، وبوتصورمی اجرا ایچون [مه‌ساژه‌ری ماریتیم]ك « لوتوس » اسمنده‌کی

MİLLİ KÜTÜPHANE-ANKARA 1946

کوچوك کیسه‌یه‌را کب اولدم . لوتوس اسکی برسفینه اولمقله برابر فناده دکلدی . اونی پك اسکیدن‌ده طانیوردم ، اوزمان باشقا براسم طاشیوردی واقصای‌شرق خطلرینه سفر ایدییوردی . معمافیه بودفعه «سه‌بن» دمیرخانه وقیزاقلرنده آدم عقللی تعمیردن کچمشدی . حیاتده بنجه شیلرك شاهدی اولدیغم کبی بوتعمیرك‌ده بالذات شاهدی اولمشدم . بوکون بیله «لوتوس» بحرسفید خطوطنده همان‌هان یکی‌بر پاکه‌بو چهره‌سی ارائه ایدییوردی . حاصلی اسکندریه‌یه متوجهاً مارسیلیادن‌بوکمی‌یه راکب‌اولمشدم. دوغروسی پك‌ده راحت ایتمشدم .

اساساً بنم کبی بردکیز قوردینه قارشی درست حرکت ایده‌ن قومپانیه شخصمه ، یالکز باشمه‌ایکی یاناقلی برقامارا ویرمشدی. نادر برلطف ! یالکز شووارکه داهاایلك اویقویه یاتدیغم کیجه پك‌یاقینمدن فضله‌سسله برکورولتو ایشیده‌رك حیرته دوشدم .

پانمده هرهانکی برآرقداش اولسه‌یدی آنجق ینه بوقادار کورولتو ایده‌بیلیردی . تمامیله شاشقین برحالده ، داهابرباد عاقبتلرهٔ انتظاراً الکتریقك دوکمه‌سنی چویردم . ایلك نظرده هیچ برشی کوره‌مدم ؛ فقط ایکنجیده برفاره کوردم ، ناه بوقادار اوزون ، محتشم برفاره ....

راحتجه توالت ماصه‌سنك اوستنده یرلشمش ، اشتها ایله دیش پاتمی یییوردی . « هیشت » دیه سسلندم، فاره غائب اولدی. الکتریقی سوندوردم . وتکرار اویومغه چالیشدم. برلحظه‌کچدی. صوکراپاتیردی‌یکیدن باشلادی . الکتریق دوکمه‌سنی چویردم ، ینه دیش پاتمی یییه‌ن بزم فاره‌یی کوردم . بودفعه قالقدم . فاره غائب اولدی. تکرار یاتدم . فاره تکرار اورته‌یه چیقدی . وینه یمکه‌باشلادی. دیش پاتی چوق‌سویوردی. اساساً برآن صوکرا، بنم‌فنا برآدم اولمادیغمی و کورولتولو تظاهرلرمدن هیچ بر ضرر حصوله کلدیکنی فرق ایتمشدی . بوسببدن کندیم بوش‌یره یاتاغمدن قالقمش‌اولدم . او یرندن بیله‌قیپردامادی. آراصیرابکااوموزیمك اوستندن بر نظر فیرلاتەرق ، کمال عافیته پاتی‌یییدی. بوفاره عادتابکا شویله‌دییوردی:

— چوق پاطیردی ایدییورسك‌زوالللی بوناغم ، هم‌ده دوغروسی پك اهمیتسز برشی ایچون ....

جانم صیقیلمشدی . فقط صوکنده‌ینه تکرار اویودم . نهایت صباح اولونجه قامارا غارصونی استنطاقه چکدم :

— ای، سویله‌باقالم بنم عزیز آرقاداشم؟ بکا قامارانك یالکز شخصه‌منحصر اولاجغنی وعد ایتمشلردی . فقط بنی آلداتمشلر . بنم بوراده بر آرقاداشم وار .

غارصون کوزلرینی درت آچارق بنی یوقاریدن آشاغی سوزدی :

— نصل اولور بو ؟

مسئله‌یی اوکا آکلاتدم :

— بوآرقاداش بر فاره . . قامارانك کیم بیلیر هانکی کوشه‌سنده بر دلیکی‌وار . بوتون کیجه کوروللو ایدییور، اویویامیورم. بوندن باشقا، ایشك دها فناسی ، بنم دیش پاتمی یییور .

غارصون تقدیرکارانه: « اوو ! .. »دیه حیرتلرینی‌اظهارایتدی. ایشته بوکادییه‌جك یوق .. بویله فاره آز بولونور . سز بوکا نه‌دیرسکز ؟ قورناز دکلمی ها ؟!..

صوکرا سویله‌دیکنه امین‌برآدم‌طوریله سوزینك نتیجه‌سنی کتیردی:

— اساساً بو ، فاره اولمادیغی‌حالده ینه برفاره‌در. بن‌کندیسنی‌طانیورم: ته‌اوفیل...

عادتا کوچوك دیلیمی یوتارجه‌سنه :

— «آ!...» دیه حایقیردم .

فقط غارصون سوزینه دوام‌ایدییه‌ردی:

— طاس تمام کندیسی .. ته‌اوفیل .. بن اونی بویله چاغیریرم ، هم یالکز بن دکل ، بوراده هرکس اونی بو اسمله چاغیریر... هرکس اونی طانیور ... دیکر بوتون فاره‌لر هلاك ایدیلدی ، فقط اوکا دوقونولمادی . اویله قورنازدرکه... دیمك سز شیمدی ته‌اوفیلك قاماراسنده‌سکز ؟ نه اعلا ! اولدقجه طالعلی ایمشسکز ! اکثریا پولجیلره بن ته‌اوفیلك حکایه‌سنی آکلاتدم. فقط بکا ایغامق ایسته‌میورلر، سزه کلنجه، سزبوکا اینانیرسکز، چونکه کوزیکزله کوردیکز! ته‌اوفیلی کوردیکز .

غارصونی آغزم آچیق دیکله‌مشدم. نهایت جکینه چکینه اوکا شو نقطه‌یی تکرار ایتدیرمکه جسارت کوستردم ...

— دیمك اونی آله‌کچیرمك امکانسزدر دییورسکز ؟

— بو فاره قورناز در ، نه یاپالم ، قورناز ...

اصراری فائده‌سز بولدم .

فقط مکالمه‌یی تعقیب ایدن اوکله یمکی اثناسند، صوفره‌ده کوکرته صاحبی ایله یان یانه اوطوردیغمدن عکسی کبی عقلمه اسدی بوتون ماجرایی اوکا آکلاتدم. کندیمه بر معذرت‌اولمق‌اوزره شونی‌ده علاوه‌ایده‌یم‌که صوفره‌ده برچوق‌کنج قیزلروچوجوقلرده بزمله برابر یمك پیورلردی . بو کرچوك قالابالق پك قولایلقله کولەر . بن ایسه دائما کنج آغزلرك کولوشنی کورمکدن خوشلانیرم. کوکرته ضابطنه کلنجه مسئله‌یی تمامیله یاکلش تلقی ایتدی ..

صاغدلانه عزمکار برطرزده :

— « بونلرده نه‌دیمك اولیور؟... دیه اعتراضده بولوندی . بوکیمده برفاره وارده اله کچیور . اویله‌می : « لوتوس » کوکرته‌سی اوستنده ها ؟ دوغروسی بوکا تحمل اولونماز . هی ، مه‌تر دوتەل ! »

مه‌تر دوتەل هان آتیلدی .

— موسیونك‌قامارا‌سنده‌برفاره‌وارمش شیمدی‌اورایه‌برقاپان‌قورك.. آکلادیکزمی؟

وحشی فاووریلری اولان مه‌تردوتەل:

— اوراسی معلوم..» دیه تصدیق ایتدی . آقشام یاتمق ایچون قامارامه کیردیکم زمان فاره قاپانی کوردم، اوته‌سنه‌بریسنه غراویه‌ر پینری ومارول یاپراقلری سرپیلمشدی . بونلردن صرف نظر ، قاپان بوشدی . ته‌اوفیلدن اثر یوق . دوشوندم .

— اکر صحیحدن قورنازسه واله کچمزسه .. حقیقة تحف اولاجق !

راحتجه اویودم .

صباحلین اویاندیغم زمان تکرار قاپانه برنظر فیرلاتدم : ینه ته‌اوفیل یوق !

— قورنازمش !...

حالبوکه هیچ ده لازم کلدیکی قدر قورناز دکلدی .

عین کون، آقشام اوستی ، یمك‌زمانی کینمك اوزره تکرار قامارامه کیرکن ایلك نظرده نه کوره‌یم ؟ قاپانك ایچنده ته‌اوفیلی کورمیه‌یمی ؟

أشیکده صوك‌درجه‌ده متهیج ، توقف ایتدم .

صوك درجه‌ده متهیج . . بونده هیچ یالانم یوق... قاپانه ، بنم‌ده بالذات قوردیغم بو قاپانه طوتولمش اولان بو فاره‌یی کورونجه حقیقی بر تأثره اوغرادم . اما نه یاپارسکز ؟

مسئول بندم . ایشك اك فناسی ته‌اوفیل بکا باقیوردی .

زوالللی شیطان ته‌اوفیلجك ! ..

ایسترایسته‌مز فرقنه‌واردم‌که نه‌مارولە دوقونمشدر ، نه‌ده پنیره : قاپانك ایچنده هرشی اولدیغی کبی دوریییوردی . اونك‌ده برتأثری واردی . ته‌اوفیلك‌ده ... یاهله باقیشی ! برستم کبی آغیر اولان بوباقیشك اوزرینه جوکدیکنی حس ایدییوردم .

سیاه و پارلاق ، دقتلی ، مضطرب ، اوفاجق بر کوز . . هم عادتا بو نظر بر استنطاقی ، بر اتهامی آکدیریییوردی آه ، دوغروسی بونی آکلامق ایچون بهمه‌حال بویوك بر آووقات یاماغی‌اولمق لازم‌دکلدی! ته‌اوفیل . قاپانك دیبندن . کندیسی کبی صلچپرور وبالنتیجه‌ضرر سز ، قطعیاً ضرر سز اولان بر حیوانجغك صافیانه اعتمادینه‌قارشی قوردیغم بو مشئو طوزاقدن دولایی بندن حساب صوریییوردی . بن بونی پك اعلا آکلیوردم .

— نیچین بنی یاقالادك ؟ دیه ته‌اوفیل صوریییوردی . نیچین بنی بویله قورنازجه ، خائنجه یاقالادك ؟ سکا نه فنالق یاپیوردم ؟ هایدی‌دییه‌لم‌که‌سنك‌دیش‌پاتکدن‌طادییوردم. بو دیش پاتی سن هرکون بندن زیاده صرف‌ایدییورسك. هم‌ده سن آچ اولمادیغك حالده ...

ونهایت اك مدهش سؤالك کلدیکنی حس ایدییوردم :

— بنی یاقالادك، آرتق‌سنك الکدیم، سن افندیسك ، بن‌ده أسیر !... فقط ظالم افندی‌اولاجقمیسك؟بکافنالق‌ایده‌جکمیسك؟ بنی أولدوره‌جکمیسك ؟ بن‌که حتی سنی ایصیرمادم بیله .. اصلا ایصیرمادم .

بن‌قامارانك‌ایچنده‌دولاشیرکن ته‌اوفیلك کوزی بنی‌تعقیب ایدییوردی . بنی حدتسز بریأس ایله ، نهایتسز بریأسله تعقیب‌ایدییوردی . وقتیله طبقی یهودانك کوزی قابلی تعقیب ایتدیکی کبی ... یمین ایده‌رم‌که اوآنده کیفم یرنده دکلدی . یمکده قانجایی تکرار حیوانه طاقدم . ته‌اوفیل بکا باقدقچه ایچون اوراده یوقدی . چوجوقلر، قیزلر، کوکرته ضابطی هپسی بنی ته‌اوفیل حقنده استجواب ایدییورلردی . مظفرانه اونلره بیلدیردم :

— ته‌اوفیل یاقالاندی .

ویمك بیتنجه‌هرکسی‌ته‌اوفیلی کورمه‌لری ایچون کوتوردم .

ته‌اوفیل اوراده یوقدی. ظالم اولان قامارانك غارصونی قاپانك محتویاتی دکیزه فیرلاتمشدی .

بوندن دولایی اصلا متسلی اولامادم.

هم اساساً، داها ایلك لحظه‌دن اعتباراً سزه تأمین ایده‌رم ، بوحادثه قارشیسنده اك شدید بر کدره اوغرامشدم . فقط اطرافده کوکرته ضابطی واردی ، کنیج قیزلر واردی . وچوجقلر واردر . بونك ایچین ، بودالاجه تأثریمی یکمکه چالیشدم. هم ظریفانه برصورتده لطیفه‌ده‌ده بولوندم. حقیقی یاسمی کیزله‌مك ایچین‌ده ته‌اوفیلك أولومنه ، — دائما نیتم اونی، أله کچیردکدن صوکره لوتوس اسکندریه‌یه وارر وارمازطوپراغه ، سربستیسنه قاووشدیرمق اولدیغندن‌بحثله نه‌درجه متأسف بولوندیغمی ایضاح ایتدم. اسکندریه! هرشیئك‌مبذولاً بولوندیغی برشهر! سوقاقلرك هرکوشه‌سنده پیسلك پیغنلری ! ته‌اوفیل ، یمکله دولو اولان بوسوقاقلره بیراقیلیر . بیراقلماز. اك بویوك‌بررفاهه‌قاووشه‌جق،زنکین‌برازدواج یاپه‌بیله‌جکدی . نه چاره‌که طالعی بنم قلبم قدر صاف وبراق دکلمش ! هله ته‌اوفیلك یشیل دکیزك سینه‌سنده مظلم وشایان تأسف برأولومه یووارلانماسنده هیچ شبهه‌سز بنم قطعیاً دخلم‌یوقدی. چونکه‌بیچاره حیوانجق حقنده دائما پك ایی حسلر بسلیوردم .

بتون بونلری ایضاح ایتدم وبوتون خلق کولمکدن قیرلدی . کدر بکا ظرافت، نکته وبریییوردی . خلاصه ته‌اوفیل ، آرقاسندن مرثیه اوله‌رق عمومی بر نشیده الده ایتدی .

فقط اوزماندنبری بن ، کندی‌کندیمه قالدیغم وقت ، اومحزون ، طاتلی و قاپانه طیقیلمش اولارق بوغولمق اوزره بولنان زوالللی فاره‌نك ناچیزستمیله دولو ، کوچوك سیاه کوزی‌ا کثریا رؤیاده‌تکرار کورووردم.

مترجمی : خالد فخری

شرقی

کل قوینمه کیر ، لانهٔ جان کندی ته‌وکدر ،
دلخستهٔ عشقم ، بنی لطفکله سویندیر !
لطف‌ئه‌یله، کرم قیل دوکیلان یاشلری‌دیندیر:
دلخستهٔ عشقم ، بنی لطفکله سه‌ویندیر !

تشریف ایده‌رك خانه‌می ، هنکام بهار اول ،
محزون دله لطف ایله بادیٔ مسار اول ؛
صاریاره‌می، بول‌چاره‌می، وجدانمه یاراول:
دلخستهٔ عشقم ، بنی لطفکله سه‌ویندیر !

جنانی

اعتذار

علی اکرم بك افندینك کچن هفته‌کی نسخه‌مزده انتشار ایدن « برکان خیال » عنوانلی منظومه‌سنك صوك بندینه عائد اوبوزلردن کلن نازنده آتشپارهٔ غیرت مصراعنی ایضاح‌ایدن « طائر الٰهی وولقانك اوزرینه قطب شمالیدن اینه‌رك کلشیدی . » حاشیه‌سنی اونوتولدیغندن بیان‌اعتذاراولنور.

استانبول پوسته‌سی

ئیس جمهور انتخابنده آلمان ملتی « هیندنبورغ » ه اون بش میلیون رأی ویردی و حکومتك باشنه کچیردی .

بتون آوروپا مطبوعاتی شاشیردی وصارصلدی ، هیندنبورغ دیمك ایمپراطور دیمکدر ، دیدیلر ؛ هیندنبورغ محاربه‌در دیه حایقیردیلر . هیندنبورغی انتخاب ایدن آلمانیا ماسکه‌سنی آتدی ، تهلکه وار دیه باغیردیلر ، فقط بوتون بو شماتت ٧٧ یاشنده اولان اختیار بیوك قوماندانك غایت صوؤق قانلیلقله ووقار ایله‌وظیفه‌سی باشنه کچمسنه مانع اولمه‌دی ... هیندنبورغك شهرتی بتون محاربه‌ده هرکس ایشتدی؛ اونك برسوزی خاطرده‌در : «محاربه‌لر سیکیر مسئله‌سیدر» دیمش ایدی ؛ هیندنبورغ چار روسیه‌سنه قارشی بیوك ظفرلر قازانمش ، فقط حرب عمومیی غائب ایتمش ایدی ؛ حرب عمومی هزیمتی بو اختیار قوماندانك سیکیرلرینی بوزمه‌مش اوله‌جق‌که متارکه‌دن صوکره‌سنی‌ده سیکیر مسئله‌سی عدایله‌دی ، ملتك اعتمادینی محافظه‌یه موفق اولدی و شمدی جمهوریت ریاستی مقامنه اوطوردی .

* * * مارشال هیندنبورغك محاربه منقبه‌لرینی اوزاقدن دیکله‌دك اوکرندك ، رسمنی یوزلرجه‌دفعه غزته‌لرده کورمشیدك . بواسم بزه یابانجی اولدیغی ایچون ١٩٢١ ایلك بهارنده آلمانیاده مونخده بولندیغم زمان هیندنبورغك مونخی زیارته کله‌جکنی ایشیدنجه ، غلبه‌لکلی هرنمایشدن اوزاق دورمغی سودیکم حالده شواختیار قوماندانی کورمك هوسنه دوشدم ، طالع یاردیم ایتدی . هیندنبورغ آلایی بنم اقامت‌ایلدیکم «درن‌موسم» اوتلنك اوکنده‌کی « ماقسملیان » جاده‌سندن کچیور ایدی . پنجره‌مه یرلشدم سیر ایلدم . واوکون « هیندنبورغ » ك بتون آلمان ملیتپرورلکنی تمثیل ایلدیکنه حکم ایتمشیدم . ١٩٢١ ده آلمانیا پك پریشان بر حالده ایدی . بزم اوتلده بیله ائتلاف دولتلری قونترول ضابطری اوطوریور و اونیفورمه‌لریله اورتالغه جاقه یاپیورلر دیدی . خلق بوکا تحمل ایلیور ایدی وایچین ایچین قینادقلری ظن اولنور دیدی . هیندنبورغك مونخی زیارت ایتمسی بتون بوقیناشمه‌لری میدانه چیقاردی . اوکون مونیخ شهری آیاغه قالقمش ایدی . جمعیتلر ، برلکلر ، تاریخی اثوابلریله ، بیراقلریله سوقاقلرده ایدی . هیندنبورغك کچه‌جکی یرلر چیچك ایله دولدیرلمش ایدی . نهایت اوزون بر آلای مدهش آلقیش صدالریله کورونمدی و اك آرقه‌ده هیندنبورغك عربه‌سی کیدییور دی . عربه، پنجره‌لردن آتیلان چیچك طوفانینه طوتلمش ایدی ؛ اختیار قوماندان قوتلی سکیرلرینه رغماً هیجانی صاقلایومیوروهرکسی سلاملیور ایدی . بو آلای پك صمیمی و پك ملیتپروارانه ایدی ، بزده پنجره‌دن آبریلامیوردق .

آلای کچوب کیتمش ایدی ، اوکزده‌کی جاده‌دن بتون مونیخ آقیوردی . یانمده‌کی ذات شوسوزلری سویله‌دی :

— بوکون شو پنجره‌دن آلمان انتباه ملیسنی سیر ایلدیکز ؛ بتون آوروپا بونك آثارینی برقاچ سنه صوکره حس ایلیه‌جکدر .

وقایع بوسوزی سویلیه‌ن ذاته حق ویردی . متارکه‌دن صوکره آلمانیایی صارصان سوسیالیست ، اسپارتاکیست وقومونیست دالغه‌لری ملیتپرورلرك جبهه‌سنده قیرلدی؛ وهیندنبورغ اون بش میلیون رأی ایله مملکتنه رئیس انتخاب ایدلدی .

* * * وقایع وحادثات دورمیوب یوروبور؛

آلمانیا رئیس جمهوری هیندنبورغ

سنه‌لر آرقه‌یه دور اولنیور . باقکز ایشته بنه یاز کلدی ؛ شمدی موسملك سؤاللر آغزده :

— نقل بیورلدیمی ؟

بو ، یازلق اولری اولانلره مخصوصدر .

— بوسنه برطرفه کیدیلیورمی ؟

بوده هرسنه استانبولك بشقه بر کوینده یاز کچیرمك اعتیادنده اولانلر ایچوندر .

* * * واقعا نقل وکوچ نیسان آینك الکمهم مشغله‌سیدر ، استانبولده پك اسکی زمانلردن بری یازین یازلغه کیتمك ، قیشین شهره عودت ایتمك عادت اولدیغی حالده شو کوچ مسئله‌سنی‌ده بر درلو ابتدائی حالدن قورتاره‌مه‌دق . اونك ایچون ایکی کوچ بر یانغینه بدلدر دیرلر. کوریورسکزیا؟ خلقمز کوچدن نقدر بیزار ویانغینی نقدر طبیعی کورمکه آلیشمش‌که بویله برضرب مثل بیله احداث ایتمشدر ! کوچ‌دینجه بن‌ده سیکیرلنیرم . اسکیدن بری ایکی شیدن چوق‌ییلارم . کوچ بر، دیشجی ایکی . دیشجیلك شمدی چوق ترقی ایله‌دی ؛ مکمل دیشجیلرمز وار ؛ آغری دویورمه‌دن‌دیش چیقاریورلر ، تداوی ایلیورلر . لکن تاکوچوك یاشمده دماغمه یرلشه‌ن بر قورقویی بر درلو چقارمه‌میورم‌که ... بربردن بوزمه بر دیشجینك بزم اوه‌کلوب عادتا چکم ایله برابر بردیشیمی نصل سوکوب چقردیغی جانمه اویله ایشله‌مش‌که آره‌دن قرق‌سنه کچدیکی حالده هردیشجی‌یی بیوك برقورقو ایله کورورم ... کوچ ده طبق بویله ... کوچ وار دنیلدیمی، آقشام اوزری یکی اقامتکاهه کاندیکی زمان مطلقا برقاچ صندالیه‌نك طوپال اولدیغنی، بر قولتوغك قازنیده شیلدیکنی ودها برچوق شیلرك قیریلوب دوکولدیکنی کور. جکمه شبهه‌اتمم. نصل اولسوزده قیرلسون ؟ برکره او معهود تخته مهاجر عربه‌سنی یاخود اشیادنکلرینك ایپلرله اوزرندن صاریلی اولدیغی اوکرز عربه‌سنی دوشونکز ؛ اونك ایچنده‌کی اسنیف کوز اوکنه کتیریکز ؛ صوکره حمالریمزك خوبراتلغنی خاطرلاییکز؛ بوکایوللرك وقالدیرملرك بربادلغنی‌ده علاوه ایدیکز؛ ایکی کوچك بریانغینه بدل عدایدلسی قدر دوغری سوز بولنه‌ماردکلی ؟ آلده موجود کوچ وسائطی ایله یرندن قیمیلدامه‌مق استیانلر چوق حنلیدر . صوکره، کوزیمك اوکنه آوروپانك کوچ عربه‌لری کلیور : شمندوفر واغونی قدر جسیم رعربه ؛ اوزری واغون کبی قاپالی . موبیلیه‌یی سورونديکی زمان بیله زده‌لنمکدن محافظه ایچون عربه‌نك دیوارلری اوت یاصدیق کبی دولدیرلمش . نقلیه شرکتلری سزدن آلدیغی برامر اوزرینه اقامتکاهکزه آدملر کوندریور ؛ هر اشیاکزی اولدیغی یردن اوقالدیریورعربه‌یه یرلشدیریور؛ یکی اقامتکاهکزه قدر کوتوروب اورادہ محلرینه یرلشدیریور . نقل زمانندہ ونوعه کله‌جك هر قضادن ضایعدن نقلیه شرکتی مسئول ؛ نه اوزولمك وار ؛ نه اندیشه وار ! خلاصه اویله برکوچ که یوز دفعه تکرار ایتسه بریانغین دکل ، عادتا برکزمکه بیله بدل اوله‌جق ضرر ویرمیور. بویله کوچی کیم یاپمازکه ! برضرب مثل‌دها واردر : «ترزی‌یه کوچ دیمشلر، ایکنه‌م باشمده دیمش!» اول زمانك ترزیلری بیله باشلرینه صوقولو ایکنه‌دن باشقه طاشیه‌جق‌لشیایه‌لزوم کورمزایمش. آوروپاده‌کی نقلیه شرکتلری. بوضرب‌مثلدن اشارت‌ایدیلن ترزی‌کبی انسانلری کوچ ایتدیریبیور ؛ بزده دخی برمتشبث چیقسه‌ده شوخیرلی وکارلی ایشه کیریشسه نه ابی ایدردی دیورسکز دکلی ؟ بو آرزو پك طبیعی کورینور ؛ فقط ایکی درده چاره بولمق لازم : اولا حمالرك تحکمنه قطعیاً ختام‌ویرمك. صوکره نقلیه عربه‌لرینك یورویه‌جکی ودونه‌جکی سوقاقلری وقالدیرملری یاپمق . . . ایشته سزه ایکی بیوك مشکل . بو مشکلك رفعنه قدر بزلر کوچ بلاسنه قاتلانمغه محکومز ؛ انشاء چوچوقلریمز ویا طورونلریمز راحت راحت او دکشدیررلر !

احمد احسان

آلمانیانك اك بیوك حوادث غزته‌سی

DAZ

دویچه آلکمانینه چایتونغ

سکزدن اون آلتی غایت بیوك صحیفه‌یه قدر مندرجاتی حاویدر .
آوروپانك هرطرفندن وآمریقا ایله سائر قطعه‌لردن منتظماً تلغراف وتلفون حوادثی آلیر .
آلمانیا محصولاتی و مصنوعاتنه متعلق اك مهم اعلانات ومعلومات بو غزته‌ده موجوددر .
زیاده معلومات آلمق وآبونه یازلمق ایچون غلطه‌ده ریختیم اوزرنده اوواکیمیان خانندە (قرافت واوستروسکی) یه مراجعت .
٢٤-٢٨-٣٢-٣٦-٤٠-٤٤-٤٨-٥٢-٥٦-٦٠-٦٤-٦٨

یاز کلدی ؛

حرارتکزی دفع ایتمك ایسترسه کز ،
میقروبلی صولردن قوروغق ایسترسه کز ،
بومونتی بیراسی ایچیکز .

سوء هضمدن شکایت ایدنلره

فوسفاتلی شرق مالت خلاصه‌سنی استعمال ایدیکز . اجزاجی اکرم بکك نظارتی تحتنده صورت خصوصیه‌ده بومونتی فابریقه‌سنده اعمال اولنمقده‌در . اوروپادن کلن امثالنه قات قات فائقدر . بالعموم اجزا ده‌پولریله اجزاخانه‌لرده بولنور .

سپارش محلی : بومونتی فابریقه‌سی تلفون : بك اوغلی — ٥٨٣ (٢)
اکرم نجیب اجزا ده‌پوسی « استانبول — ٧٨

بومونتی بیرا فابریقه‌سی معمولاتی

استانبولده اولره تسلیم اولنور — تلفون (بك اوغلی ٥٨٣) سپارش ویریکز .

١٧—٦٦

پارس ، ٢ مایس (آ.آ) — . رئیس جمهور موسیو (دومرغ) تورکیه بویوك ایلچیسی فتحی بکی قبول ایتمش وفتحی بك فوق‌العاده مرخص وبویوك ایلچی صفتیله اعتماد نامه‌سنی تقدیم ایله مشدر تشریفات مأمورى موسیو (دوفوکیه‌ر) تورکیه سفارتخانه‌سنه کیده‌رك فتحی بکی آلمش واون برنجی زرهلی سواری بلوکی ایله محاط ریاست جمهور آرابه‌لریله ثه‌لیزه سرایـنه کوتورمشدر . سرایه مواصلتده بر پیاده طابوری طرفندن فتحی بکه احترامات عسکریه ایفا ایدیلمشدر .

فتحی بکك نطقی

تورکیه بویوك ایلچیسی اعتماد نامه‌سنی تقدیم ایدرکن آتیده‌کی نطقی ایراد ایتمشدر :

« ذات اصیلانه‌لرینه اعتمادنامه‌می تقدیم ایله کسب شرف ایدرم . بو اعتمادنامه ایله تورکیه رئیس جمهوری مشیر غازی مصطفی کمال پاشا سلفم جواد بکك مأموریتنه ختام ویرمك بنی ذات اصیلانه‌لری نزدینه فوق‌العاده مرخص وبویوك ایلچی صفتیله تعیین ایتمکده‌در .

تورکیه جمهوریتی حکومتی بو بویوك خدمته بنی مأمور ایدرکن بالخاصه ایکی مملکت آراسنده او قدر مستحسن بر صورتده موجود اولان صمیمیت ودوستلق مناسباتی دها صیقی بر حاله افراغ ایتمکی توصیه ایتمکده‌در . شخصی تلقیاتمه تمامیله توافق ایدن بو بویوك وظیفه‌یه مأمور اولمقله بك مسعودم . وقتیله فرانسه‌ده اقامت ایتمك فرصتنه نائل اولدم و فرانسز ملتنی سومکی و تقدیر ایتمکی اوکرندم . اوزماندنبری قلبم تحیب ملتکز حقنده بی‌پایان حیرت وتقدیر ایله دولودر . بو حسیات ایله مشبوع اولدرق بوتون مساعیمی وظیفه‌مك هدف وغایه‌سنه ایریشمکه صرف ایده‌جکم خصوصنده سزی تأمین ایتمکلکمه مساعدهٔ بوبوریکز .

فرانسه‌نك عظمت وسعادتی ایچون دها صمیمی تمنیاتده بولونه‌رق ذات اصیلانه‌لرینك وظیفه‌مك ایفاسی خصوصنده فرانسه‌نك دوستلری حقنده دریغ ایتمه‌دکاری اعتمادلری وقیمتدار مظاهرتلری ایله شرف بخش ایتمك لطفنده بولونه‌جغکزی امید ایتمکله مسعودم . »

فرانسز رئیس جمهورینك نطقی

فتحی بکه جواباً رئیس جمهور موسیو (دومرغ) ك ایراد ایتدیکی نطقك متنی بروجه آتیدر :

« تورکیه رئیس جمهوریـنك سزی نزدیمه فوق‌العاده مرخص وبویوك ایلچی صفتیله تعیین ایتدیکنه متدائر اعتمادنامه‌یی یدکزدن آلمقله مسعودم . بو وثیقه‌یی تودیع ایدرکن تورکیه جمهوریتی حکومتنك بالخاصه ایکی مملکت آراسنده او قدر مستحسن صورتده موجود صمیمی دوستلق مناسباتی دها صیقی بر حاله افراغ ایتمکی توصیه ایتدیکنی سویله‌مك لطفنده بولوندیکز وبوتون مساعیکزك سزك شخصی افکار وحسیاتکزده توافق ایدن بوسیاستك موقع تطبیقه وضعی بولنده مصروف اولدیغنی علاوه ایتدیکز . فرانسه حکومتنك‌ده تورك حکومتی کبی ایکی مملکت آراسنده‌کی صمیمی دوستلق روابطنك دها محکم بر حاله کلدیکنی کورمك آرزوسنده اولدیغنی و آرالرنده کندی سعادتلرینه وشرفده صلحك محافظه‌سنه‌ده فائده‌لی اولان اعتماده مستنداً اشتراك مساعینك یکدیکن تأسیسنی شدتله تمنی ایله‌دیکنه آرامزده اقامتکزك اونوتولمادیغنه سزی تأمین ایدرم . بورایه عودتکزده سزه یاپیلان حرارتلی قبول ایله بوراده بیراقدیغکز محبتلرك شدت وقوتی درجه‌سنی تقدیر ایده بیلیرسکز کذلك حکومت جمهوریه ، کمال پاشا طرفندن پارس سفارتی ایچون دها دون مملکتنك حکومتی مقدراتنه ریاست ایدن وفرانسه‌نك بردوستی اولان یوکسك شخصیتك انتخاب ایدیلمسندن دولایی بالخاصه مفتخردر .

وظیفه‌کزك ایفاسنده سزه مساعده بخش اولمق ایچون بوتون مظاهرتمك سزجه قازانیلمش اولدیغنه اعتماد ایده بیلیرسکز . حکومتلرمزی تحریك ایدن حسیات مقابله‌ٔ خیرخواهانه ایکی مملکت آراسنده مملق بالجمله مسائلك فکر عدالت ونصفت دائره‌سنده حل وتسویه‌سنی تسهیل ایده‌جکدر . ایشته بو قناعتله سزه بیان خوش آمدی ایلرم . »

قبول مراسمندن صوکرا فتحی بك ثه‌لیزه‌یه عزیمتنده‌کی تشریفات ایله سفارتخانه‌یه ایصال ایدیلمشدر .

§ معارف وکیلی حمدالله صبحی بك تربیهٔ بدنیه متخصص سلیم سری بکه یازدیغی حرارتلی بر مکتوبده شیمدیه قادار تورك کنجلکنه ابتدیکی خدمتلر ایچون تشکر ایتمکده وتربیهٔ بدنیه مفتش عمومیلکنی قبول ایتمه‌سنی رجا ایتمکده‌در .

§ « روم قومیت » ستادیومنده بش بیك سیرجی حضورنده استانبول وبکرش مختلط طاقمی مسابقه‌سی یاپیلدی . سیرجیلر میانننده بکرش سفیری حسین راغب بك وروماتیا ولی عهدی‌ده واردی . ماچ بره قارشی بر ایله نتیجه‌لنمشدر .

§ مایسك سکزنجی کونی طونه بین‌الملل مراقبه قومیسیونك سنهٔ دوریه‌سی مناسبتیله اجرا ایدیله‌جك اولان مراسمده حاضر بولونمق اوزره ایکی ایتالیان طورپیدوسی چناق قلعه‌یه داخل اولمش و آقشام ساعت آلتیده قارا دکز بوغازندن چیقمشلردر . طورپیدولرلیمانمزده توقف ایتمه‌مشلردر .

§ استانبول ولایتی داخلنده طیاره جمعیتی تشکیلاتی یاپمق اوزره طوپلانمش اولان طیاره قومیسیونی بوکون ساعت اوچده استانبول ، بك اوغلی واسکدار ولایتلری مرخصلرینك اشتراکیله عمومی بر اجتماع عقد ایده‌جکدر .

بوکونکی اجتماعده قومیسیونك استانبول ، بك اوغلی واسکدار ولایتلری مرخصلری استانبولده‌کی طیاره جمعیتی تشکیلاتنك نظامنامه‌یه کوره اوچ ولایت شکلنده‌می ، یوقسه متحداً بر ولایت تشکیلاتی شکلنده‌می اجراسنی مذاکره ایده‌جکدر . ویریله‌جك قراره کوره استانبول ولایتی داخلنده طیاره جمعیتی تشکیلاتنه باشلانه‌جقدر .

تورك طیاره جمعیتی هیئت اداره‌سی حمیتمندان خلقك تبرعاتنك قبولی تأمیناً ناحیه شعبه‌لری تشکیلنی قرارلاشدیرمشدر .

§ ایزمیت — قوجه ایلی ولایتی مأمورلری کندی تاملرینه برطیاره مبایعه‌سنی قرارلاشدیرمشلر و هر آی معاشلرینك یوزده ایکیسنی بو مقصده ترك و تخصیص ایتملرىدر .

§ لوله بورغاز — مملکتمزك هرطرفنده طیاره جمعیتی شعبه‌لری تشکل ایتمکده و خلق بویوك بر خواهشله تبرعاتده بولونمقده‌در . بو میانده لوله بورغازده‌ده طیاره جمعیتی تشکل ایلش و فعالیته باشلامشدر . بو مناسبتله بلدیه رئیسی احمد بکله ، باش معلم محمد ، بقال جیل و شاکر آغا زاده احمد افندیلردن متشکل بر هیئت بایرام تعطیلندن استفاده ایده‌رك کویلری دولاشمشدر . کویلی تمالکله اعانه‌یه اشتراك ایتمك اوزره تعهداتده بولونمشدر . تعهدات مقداری یالکز کویلرده (١٥) بیك لیرایه بالغ اولمشدر . بو میانده قیریق کویلی قدیر آغا ، حلالیه‌لی بلال چاووش ، حاجی اسماعیل و حاجی سعید و چفتلك کویندن حمزه آغالر یوز الیشر لیرا تبرعاتده بولونمشلردر . مرکزدن‌ده بومقداره یاقین تبرعات واقع اولاجغی امید ایدلمکده‌در . لوله بورغاز خلقی آغستوس بدایتنده ایکی طیاره بدلی تماماً اعطا ایله مرکز عمومی امرینه باقیه‌یه تودیع ایده‌جکلردر .

§ آطنه — طیاره مکتبی ایچون حرارتله تبرعاته دوام ایدلمکده‌در . شهرك تبرعاتی یکونی (٢٧,٣٨٩) لیرا اللی غروشی بولمشدر . فابریقه‌طور صالح افندی تبرعی (٥٠٠٠) لیرایه ابلاغ ایله ایلك مرصع مدالیه‌یه کسب استحقاق ایتمشدر .

قصبه‌جقدن محمد ، قیصریلی نوری وشرکاسی بکار بیکر لیرا اجزاجی مصطفی رفعت بك ٥٠٠ لیرا ویرمشدر .

§ مختلط محکمه‌لرك تماماً تشکلنه دوغری — مختلط تورك بلجیقا محکمه‌سی رئیسی بوکون استانبوله مواصلت ایده‌جکدر . بونکله مختلط محاکمك رئیسی و اعضالری تمامیله شهریمزه کلمش بولونه‌جقلردر . محاکمده اعضالوقجق تورك مرخصلری هنوز رسماً تعیین ایدیلمشلردر . اولجه اسملری ذکر اولونان جمیل وعثمان بکلر ، رسماً کندیلرینه تبلیغات اجرا ایدله‌دیکنی سویله‌مکده‌درلر . مع‌هذا بیطرف رؤسا و اعضالر تمامیله کلدکدن و محکمه‌لرك ایفای وظیفه ایده‌جکلری بنا صورت قطعیه‌ده تعین ایتدکدن

صوکره مرخصلرمزه تبلیغات یاپیله‌جقی تخمین ایدلمکده‌در. مختلط محکمه‌لرایچون ملغا اعیان ومبعوثان داره‌لرینك تخصیص ایدیله‌جکی سویله‌نمکده‌در .

§ روبرت قوللەژده‌کی مراسمده صحنه‌یه بر اشك چیقارمق وتورکلکه حقارت ایتمك مسئله‌سی آنقره‌ده‌جدی برعصبیت اویاندیرمشدر . معارف وکالتی مفتش عمومی بدری بکه تحقیقات اجراسی ایچون امر ویرمشدر . ملی حساسیتمزی ایخیته‌ن بو کبی حادثه‌لرك لازم کلدن مقابله‌یی کوره‌جکی سویله‌نیور .

§ برمدت اول استانبول عدلیه‌سنده بر تبدلات اجرا ایدیله‌جکنی خبرویرمش وبوتبدلات نتیجه‌سنده حقوق، تجارت وجزا غرولری حقنده اخیراً یاپیلان تحقیقاته کوره بو تبدلاتك مایس اواخرینه دوغرو اجراسی تصور ایدلمکده‌در .

حقوق محکمه‌لری غروپی ریاست اولاسنده فیضی دائم بك ابقا ایدیله‌جك ، تجارت محکمه‌لری غروپی رئیس اوللکنه اسعد بك ، جزا غروپی ریاستنه‌ده عدلیه مستشاری کاظم بك تعیین ایدیله‌جکدر . یالکز کاظم بكك، اولجه دکیشدیرله‌سنه وبو وظیفه ایله استانبوله کوندرله‌سنه قراروبرلمش اولدیغی حالده صوك زمانده ، آنقره‌ده کشاد ایدیله‌جك «حقوق مکتبی» قانون جزا معلملکنه (۱۵۰) لیرا معاش مقطوع ایله تعیین ایدلمش اولمسی کندیسنك بنه عدلیه مستشارلغنده ابقاسیله، استانبول جزا محکمه‌لری غروپی رئیس اوللکنه محاکم اصلیه مدعیٔ عمومیسی جمیل بكك تعیین ایدیله‌جکنی ظن وتخمین ایتدیرمکده‌در . بوندن ماعدا حقوق محکمه‌لری ریاستلرندن بعضیلرنده بحایش ویا تقاعده سوق صورتیله بعض تبدلات اجراسی مقرردر . از جمله یدنجی حقوق محکمه‌سی رئیسی ایله ، اسکدار حقوق رئیسی موسی کاظم افندینك بحایشلرینه محقق نظریله باقیلمقده‌در . مع‌مافیه بوبابده هنوز برتبلیغات واقع اولمامشدر .

بوتبدلاتك ، مایس ابتدالرنده یاپیلاماسنك سببیده بو خصوصده بودجه مسئله‌سی کبی مالی بر طاقم ملاحظات عامل اولمشدر. مع‌مافیه ایرکیچ، بوتبدلاتك اجرا ایدیله‌جکی محققدر .

§ ریزه میعونی رؤف بك انقره‌ده وفات ایتمشدر — .رؤف بك بر مدتدن بری راحتسزلق چکیرمکده ایدی .

رؤف بك خوبه‌لی ایدی . پیاده بیکباشیسی ایدی . آنقره مرکز قوماندانلغنده بولونمش صوکرا ریزه‌دن بو دوره‌ده مبعوث اولمشدی .

§ دارالفنون امینلکنه وکالةً مدرس دوقتور عاقل مختار بك تعیین ایدلمشدر . عاقل مختار بك دون اوکله‌دن صوکره اسماعیل حقی بکدن اماتی دور آلمشدر . عاقل مختار بك دون کندیسی ایله کوروشه‌ن برمحرر مزه دیمشدرکه :

— « وکالةً تعیینی اولکی آقشام کچ وقت تبلیغ ایتدیلر . اصیل امینك انتخابی ایچون (معلملر ایله برابر) مدرسلرك اشتراکیله بر اجتماع عقد ایدیله‌جك ؛ نامزدلردن اك فضله‌رأی آلانلردن ایکی کیشینك اسامیسی وکالته بیلدیریله‌جکدر . وکالتك تصویبیله بری امین اولەرق انتخاب ایدلمش اولەجقدر .

معلم ومدرسلرك نه کونی اجتماع ایده‌جکی تقرر ایتمەمشدر . کودویورسکز ٤ دها هنوز وظیفه‌یه باشلامش اولیورم . کندیلرینی معین برکونده اجتماع ایچون خبردار ایده‌جکم . »

§ شهرمزده مختلف تمثیللر ویرمکده اولان ویانه اوپرت قومپانیه‌سی دون (قله‌توپاطرا) واپوریله شهریمزه کلشدر. قومپانیه ، حرب عمومی اثناسنده استانبوله کلمش اولان قومیق موسیو (موللر)ك اداره‌سنده‌در. بو قومپانیه‌ده باش مغنیه اولارق مادموازل (تیاقلاین) بولونمقده در.

§ ادرنه قاپو جاده‌سنك تمدیدینه دوام ایدیلمکده در . تراموای شرکتی مقاوله‌سنده تراموایلرك ادرنه قاپویه قادار تمدیدی محرر اولماسنه مبنی مذکور شرکته رای تفریشاتنه باشلانماسی ایچون تبلیغات یاپیلمشدر .

§ جمعیت اقوام مجلسی طرفندن ویریلن قرار اوزرینه غربی تراکیاده‌کی مسلمانلرك وضعیتی تدقیق ایتمك اوزره غربی تراکیایه کیتمش اولان مختلط مبادله قومیسیونی بیطرف اعضاسندن جنرال (دولارا) ، موسیو (اکستراند) و یاپیلاجق تحقیقاته مشاهدصفتیله اشتراك ایدن تورك هیئت مرخصه‌سندن احسان و باش کاتب عاقل بکلرله یونان مرخصی موسیو (ماوریدیس) شهریمزه کلمشلردر . هیئت غربی تراکیاده‌کی مسلمانلرك وضعیتی اوزون اوزادیه تدقیق ایتمش وکیتدکاری یرلرده اهالینك شکایتلرینی دیکله‌مشدر. بر چوق کویلرده اهالینك املاك و اراضیسنك ضبط ایدیله‌رك کاملاً روم مهاجرلرینه توزیع ایدلدیکی آکلاشیلمشدر .

بورالرده مسلمان اهالی بر قاچ عائله‌یه بر او ویریلك صورتیله صیقیشدیرلمشلر، آلت وادوات، حیوانات واراضیلری کاملاً ضبط ایدیله‌رك زراعت ایتمك امکانندن محروم براقلمشلردر .

کوملجنه‌ده بولونان تالی قومیسیون مقاوله‌نامه‌سنه توفیقاً مسلمان اهالینك شیمدیه قادار اولان ضرر وزیانلرینی تثبیت ایچون یونان حکومتی نزدنده تشبثده بولونمش ایسه‌ده یونان حکومتی بوکا ممانعت ایتمشدر .

§ شهرامینی امین بك (قله‌توپاترا) واپوریله اوروپاده‌کی تدقیق سیاحتندن شهریمزه عودت ایتمشدر. اوکله‌دن صوکرا امانت‌معاونلری ، شریف وشکری عالی بکلر شهر اماتی استمبولی ایله مقری کوی آچیقلرینه کیدرك واپوره کیرمشلر و امین بکه بیان خوش آمدی ایتمشلردر . ساعت ایکیده شهراماتی ارکانی دوائر کاتبلری ، جمعیت عمومیهٔ بلدیه اعضاسندن بعضیلری ، امانت مفتشلری کاملاً غلطه ریختمنده طوپلانمشلردر. ضابطهٔ بلدیه مرکز مأمورلری و یوز کسور کشیلك ضابطهٔ بلدیه مأمورلرندن مرکب ایکی مفرزه ایله استقباله کانلرك مقداری بر قاچ یوز کشیه بالغ اولمشدر .

§ قالکوته — ته‌وسط طاغی کشف ایچون انکلیزلر طرفندن سوق اولنان هیئت فنیه طرفندن سطح بحردن اون بش بیك قدم ارتفاعنده‌کی طاغلرده وخشت آباد یرلرده موجودیتی کشف اولنان وحشی بر عرق بشر حقنده تحقیقاته بولونمق اوزره ایتالیادن بر هیئت فنیه‌نك کله‌بکی بوراده‌خبر آلنمشدر .

یکی نشریات

دمیر یوللر مجموعه‌سی

آناطولی شمندوفر اداره‌سی کوندن کونه کوسترديکی تکملات و تجددانك بر اثر کزینی اولمق اوزره وجوده کتیردیکی بوقیمتلی مجموعه‌نك اوچنجی صایسی‌ده بوکره انتشار ایتمشدر مندرجاتنك قیمتی و حسن ترتیب و تنظیمی جهتیله بحق شایان نظر استفاده و مطالعه‌در .

محل فروختی :

سلیمان سیدی کتبخانه سیدر.

شهر امانتندن :

ارزاق مناقصه‌سی

جنسی	کیلو	فی بهر کیلوسی
قورو فصولیه	٤٧٥٠	١٩ ٢٠
بلاولق پرنج	١٠٠٠٠	٤٢
زیتون یاغی	٨٥٠	٧٣
صابون	٥٤٥٠	٥٠
ساده یاغی	٥٢٥٠	١٧٠
چوربالق پرنج	٤٥٠٠	٣٧
شعریه	٣٩٠٠	٤١
مقارنه	١٠٧٥٠	٣٩
دوماتس صالچه‌سی	٢٢٥	٦٠
نشاسته	١٠٠	٣٥
پرنج اونی	١٢٠٠	٣٠
مرجك	٢٢٠٠	٣٢ ٢٠
نخود	١٢٥٠	٢٣

مؤسسات صحیه ایچون مبایعه اولنه‌جق بالاده جنس و مقداری محرر ارزاق حذالزنده مرقم فیأتلرله طالبی‌عهده‌سنده اولوب ١٥ مایس سنه ٣٤١ تاریخنده احالهٔ قطعیه‌سی اجراقلنه‌جغندن تنزیلیله اعطاسنه طالب اولانلرك لوازم مدیریتنه مراجعتلری .

شهر امانتندن :

اودون مناقصه‌سی

مبایعه‌سنه لزوم کوریلن نصفی میشه ونصف دیکری کورکن اولمق اوزره اعظمی بش بیك چکی اودون مناقصه‌یه وضع ایدلمشدر. ١٣ مایس سنه ٣٤١ تاریخنده احالهٔ اولیه و ١٦ مایس سنه ٣٤١ تاریخنده احالهٔ قطعیه‌سی اجرا قلنه‌جغندن طالب اولانلرك شرائطی آکلامق وپی‌سورمك اوزره لوازم مدیریتنه مراجعتلری .

اوتو دویتس مارقه‌لی

پترول ، دیزه‌ل ، غازوژه‌ن موتورلری

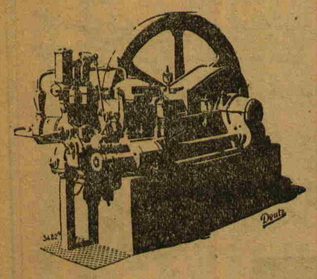

اروا و اسقاده و الکتریق استحصالنده و صنایع مختلفه‌ده استعمال اولنور .

دنیانك هرطرفنده بیوك رغبت قزانمشدر .

استانبولده حاضر موتورلرمز واردر .

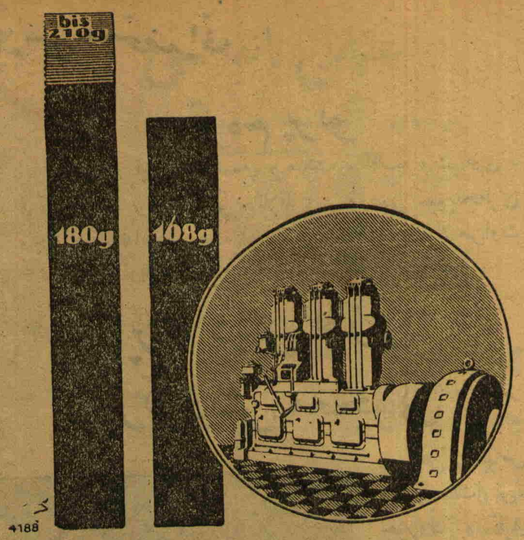

فون هایده‌بره‌ق و شرکاسی

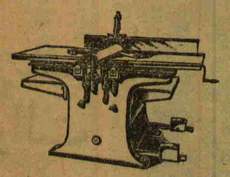

مرانغوزلق ودمیرجیلك ایچون هردرلو ماکنه‌لر ایله آلات‌وادوات اك معروف آلمان فابریقه‌لری مالی اولارق مؤسسه‌مزدن تدارك ایدیله‌بیلیر .

هومبولد ماکنه فابریقه‌سنك وکالتی حائز اولمامز اعتباریله بوز ، چمطو وبوکبی برچوق فابریقه‌لر تأسیساتی ایچون اداره‌مزه مراجعت بیورماکزی رجا ایلرز .

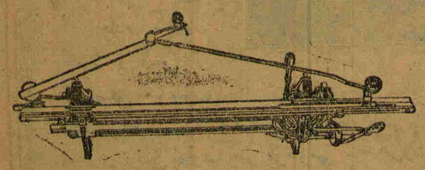

طوغله فابریقه‌لری تأسیساتی، به‌تون فاریشدیرمه ماکنه‌لرینك انواعی ، تریقوتاژ ماکنه‌لری .

آدره‌س : **فون هایده‌بره‌ق وشرکاسی** غلطه‌ده بحتیار خان برنجی قات

تلفون : بك اوغلی — ٣٢٨٠ قتالوغ و فیأت ایسته‌یکز ، همان کوندەریلیر .

زراعت ماکنه‌لری

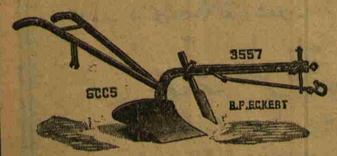

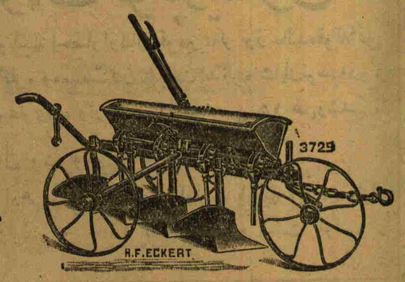

آلمانیاده اه‌قه‌رت فابریقه‌سی معمولاتندن هر نوع پوللقلر ، اکمه ماکنه‌لری ، بیچمه ماکنه‌لری وسائر آلات زراعیه

٥٨_٢٠

ادهم پرتو اجزاخانه‌سی مستحضراتی

پرتو شروبلی

مشیر معلم نافذ پاشا ، اوپراتور معلم جمیل پاشا ، معلم بسیم عمر پاشا ، معلم ضیا نوری پاشا ، معلم آصف درویش پاشا حضراتیله پارس بلدیه خسته‌خانه‌لرینك، باالجمله آوروپا سرکیلرینك آلتون وکموش مدالیه‌لریله مظهر تقدیر اولان پرتوشروبی باالجمله ضعفیت عمومیه‌یه قارشی یکانه قوت علاجی اولوب تاثیری قطعی وشارلاتانلقدن تمامیله عاریدر . بیوك شیشه‌سی ۵۰ غروشدر

پرتو چوجوق پودره‌سی

قوندا قده‌کی چوجقلرك جلدلرند کثرتله وقوعه کلن پیشیك وسیویلجه‌لری بر ایکی کون ظرفنده کاملا دفع و ازاله ایدر .

قوطوسی ۲۰ غروشدر .

پرتو توالت پودره‌سی

جلده شایان حیرت و طبیعی بر بیاضلق ویروب جلدی لطیف منکشه ورقوسیله تعطیر ایدر . بیاض ، پنبه ، صاری رنکی اولوب بهر قوطوسی ۳۰ غروشدر .

صولفاتو قومپریمه‌لری

فابریقه‌مزده اك صاف و حیله‌سز کینیندن اعمال اولنان قومپریمه‌لر صیتمه خسته‌لغندن مضطرب اولنلره توصیه اولنور . قوطوسی ۲۰ غروشدر .

قوزمه‌تیق پرتو

بیقلری بپودوب دوزکون طوتار . کستانه و سیاه رنکلری اولوب فیئاتی ۷٫۵ غروشدر .

پرتو طرناق جلاسی

طرناقلری پارلاق وبیاض برحالده بولندیروب طبیعی برپنبه‌لك ویرر . فیئاتی ۲۵ غروشدر .

قره‌م پرتو

سنبل ، لیلاق ، یاسمین ، منکشه ، آقسیه ، شب‌بوی ، قوقولی قره‌م پرتو اللرده‌کی چاتلاقلری ، یوزده‌کی سیویلجه‌لری وچیللری ازاله‌ایدوب جلده لطیف بریموشاقلق ویره‌رك طراوت بخش ایدر . توبلرده‌کی ۲۰ ، قوطیلرده‌کی ۷٫۵ غروشدر .

پرتو دیش توزی
پرتو دیش معجونی

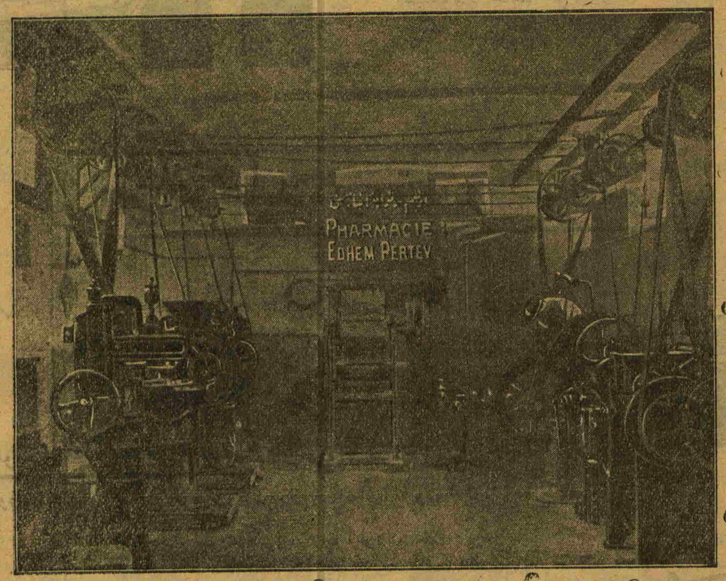

اینجی کمی بیاض دیشلره مالك اولمق، چوروك و ثقیل دیشلردن قورتولمق آنجق پرتو دیش معجونی و توزندن قوللانمق ایله اولور .

قوطوسی ۲۰ غروشدر .

پرتو صاچ صویی

صاچلرینك متصل دولمه‌سندن اندیشه ایدنلر ایله صاچلره عارض اولان کپکلردن قورتولمق و صاچلرك اوزامسی چاره‌لرینی آرایانلره توصیه اولنور . شیشه‌سی ۳۰ غروشدر .

پرتو توالت پنبه‌لکی

جلدی تخریش ایتمکسزین طبیعی برپنبه‌لك ویرر . قوطوسی اون بش غروشدر .

قاربونات قومپریمه‌لری

انکلیزی قاربوناتیله احضار اولنان قومپریمه‌لر توزحالنده قوللانمق مشکلاتنده اولانلره ومعده‌سندن شکایت ایدنلره شایان توصیه‌در . ساده ونانه‌لی نوعلری‌ده واردر . بیوك شیشه‌سی ۱۵ غروشدر .

محل اعمال وده‌پوسی :

آقسرایده ادهم پرتو اجزاخانه‌سی اولوب بالجمله اجزاخانه‌لره اجزا ده‌پولرنده و تحافیه مغازه‌لرنده فروخت اولنور .

عثمانلی بانقه‌سی

سرمایه‌سی : ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ انکلیزلیراسی

استانبول آجنه‌لکی — تلفون : استانبول ۱۹۴۸

بك اوغلی دائره‌سی — تلفون : بك اوغلی ۱۳۰۳

سندات و پولیچه مقابلنده معین و وعده‌لی ویا حساب‌جاری صورتیله آوانسلر . پولیچه و اسقونطوسی .

ممالك عثمانیه‌نك باشلیجه شهرلرینه وممالك اجنبیه‌یه سندات ، چك ، اعتبار مکتوبلری و تلغراف امرنامه‌لری ارسالاتی .

(حساب جاری) کشادی، سندات وقیمتلی اشیا محافظه‌سی. قوپون تحصیلاتی ، تورکیه‌یه و ممالك اجنبیه‌یه کشیده ایدیلن پولیچه‌لرك تسویه‌سی . بورسه ملاملاتی اجراسی ، آقچه بیع وشراسی ، سائر بالجمله بانقه معاملاتی . قاصه ایجاری .

۰۰—۱

تورکیه ایش بانقه‌سی

سرمایه‌سی ۱,۰۰۰,۰۰۰ تورك لیراسی

مرکزی : آنقره

شعبه‌لری : استانبول : یکی پوسته‌خانه قارشوسنده

تلفون نومروسی استانبول : ۹-۸-۳۶۵۷

بروسه : قوزه خانده

تورکیه ایش بانقه‌سی حواله، اسقونطو، پولیچه معامله‌لری ؛ امتعه ، اسهام ، تحویلات مقابلی اوانس، سندات تحصیلی، قامبیو وبورسه‌امرلرینی سرعتله ایفا ایدر. عائله‌تصرف صندوغنه‌مساعد فائضله تودیعات قبول ایدر .

تلغراف آدره‌سی مربرده : (ایش) در . ۱-۰۰

اعتبار ملی بانقه‌سی

۴,۰۰۰,۰۰۰ لیرا سرمایه‌لی تورك آنونیم شرکتی

مرکز اداره‌سی: استانبولده باغجه قپوسنده

شعبه‌لری : آنقره ، ازمیر ، آطنه ، بروسه

نورکیانك هرطرفنده و آوروپا ایله آمریقانك باشلیجه شهرلرنده مخابرلری واردر

هر نوع بانقه معاملاتی ایله اشتغال ایلر

تلغراف آدره‌سی : استانبول ناسیومان

تلفون : استانبول ۳—۲۳۹۲

۰۰

اوپراتور

دوقتور مراد ابراهیم

کلخانه‌سر یریات خسته‌خانه‌سی جراحی معلمی

خسته‌لرینی جمعه و پازاردن ماعدا هرکون اوکله‌دن صوکره [۲ - ۶] به قدر باغچه‌قپوده‌شکرجی حاجی‌بکر اتصالنده یالدیز خانده دائرهٔ مخصوصه‌سنده قبول و بالخاصه اسوپجره سانانوریوملرنده‌کی صوك تدقیقاتنك اساسی اوزرینه کمیك ، مفصل ورملری تداوی و آلچلی قورصه‌لر وجهازلر تطبیق ایدیلیر .

دویچه اوریان بانق

Deutsche Orient Bank

استانبول شعبه‌سنك مجدداً کشاد اولنان دائره‌سنده بودروم قاتنه مکمل و مزین قاصه‌لر وضع اولنمشدر . بونلر الکتریقله منور محللرده و غایت هوادار دائره‌لرده کائن اولوب عائله‌لره و اصحاب اموالله کرایه ویرلمکده‌در . فیئاتلر اهوندر . آرزو ایدنلرك باغچه قپوسنده عاشر افندی جاده‌سنده یکی وقف خان قارشوسنده‌کی بانقه‌یه مراجعتلری لازمدر

۰۰

شهر اماتندن :

دارالمجزه ايچون لزومى اولان بش بيك كيلو صغير و اوچ بيك كيلو قيون أتك برسنه مدتله اعطاسى مناقصه‌يه وضع اولنمشدر. ٤ مايس ٣٤١ تاريخنده احالهٔ اوليه و ٧ مايس سنه ٣٤١ تاريخنده احالهٔ قطعيه‌سى اجرا قلنه‌جغندن طالبلرك شرائطى آكلامق وبى سورمك اوزره لوازم مديريتنه مراجعتلرى .

شهر اماتندن :

٤٠٠	طون	معدن كورى
٧٥٠٠	كيلو	منغال كورى
١٠٠٠	جكى	خطب
٥٠٠٠	كيلو	بنزين
١٢٠٠	»	واقوم ياغى
٢٠٠٠	»	صمان
٢٥٠٠	»	آزبه

دارالمجزه ايچون مبايعه اولنه‌جق بالاده جنس ومقدارى محرر لوازم آيرى آيرى مناقصه‌يه وضع اولنمشدر. ـ ا ٤ مايس سنه ٣٤١ تاريخنده احالهٔ اوليه و ـ ا ٧ مايس سنه ٣٤١ تاريخنده احالهٔ قطعيه‌سى اجرا قلنه‌جغندن اعطاسنه طالب اولانلرك شرائطى آكلامق وبى سورمك اوزره لوازم مديريتنه مراجعتلرى .

ياز كلدى ؛

حرارتكزى دفع ايتمك ايسترسه كز ، ميقروبلى صولردن قوروغق ايسترسه كز ، بومونتى بيراسى ايچيكز .

يكى چيقدى

غليسرو فوسفاتلى شرق مالت خلاصه‌سى اجزاجى اكرم بكك نظارتى تحتنده صورت خصوصيه‌ده بومونتى فابريقه‌سنده اعمال اولنمقده‌در . بالعموم اجرا ده‌پولريله اجزاخانه‌لرده بولنور .

سپارش محلى : بومونتى فابريقه‌سى تلفون : بك اوغلى ـ ٥٨٣ (٣)
اكرم نجيب اجزا ده‌پوسى « استانبول ـ ٧٨

بومونتى بيرا فابريقه‌سى معمولاتى

استانبولده اولره تسليم اولنور ـ تلفون (بك اوغلى ٥٨٣) سپارش ويريكز . ١٧ — ٦٦

اكرم نجيب

اجزاى طبيه ده‌پوسى ـ استانبولده يكى پوسته‌خانه قارشيسنده
تلفون استانبول ٧٨
يكرمى سنه‌لك تورك مؤسسه‌سيدر

اناطولينك هرطرفنده مخابرلرى واردر — آوروپانك اك مشهور فابريقه‌لريله تماسده‌در
عطريات ، فوطوغراف مالزمه‌سى ، آلات طبيه و اسپنجياريه ، قولونيا صولرى ، تورك مستحضرات طبيه‌سى
قطران حقى ، كشيش طاغى صوبى — بيره خلاصه‌سى ، پرتو مستحضراتى ٥٠ د

بايه‌ر فوطوغراف وفيلم و كاغدلرى

FOTO BAYER

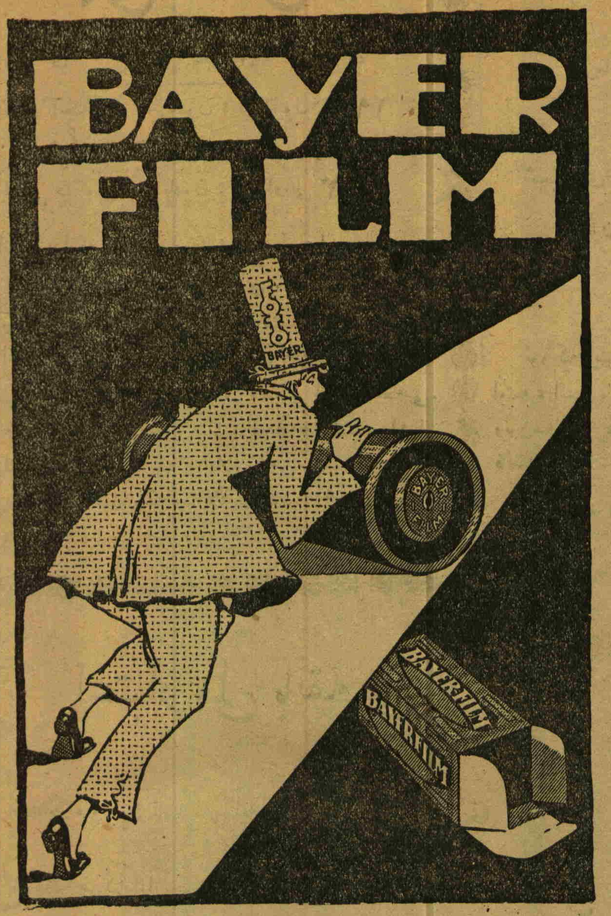

برومور دارژان كاغدلرى

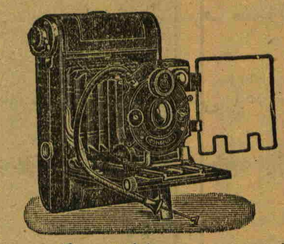

اك مدل جيب فوطوغراف ماكنه‌سى

باق و ياخود پووارلاق فيلملر

استانبول آجنته‌سى : سلطان حمام پينطو خان نومرو ١٤ ـ ٨
تلفون استانبول ١٠٢٩

٥٠ د

بيكر تجارتخانه‌سى

بك اوغلى جادهٔ كبيرده

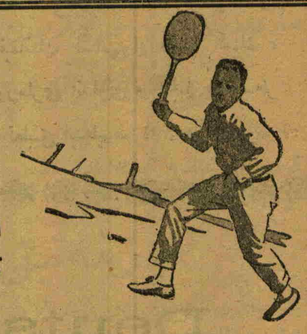

انكلتره‌ده مشهور سلازنكر و پاسه‌ى فابريقه‌لرينك تەنيس راكتلرى و سلازنكر ويسده‌نس فابريقه‌لرينك طوپ و سائر هرنوع مالزمه‌سى كلشدر .

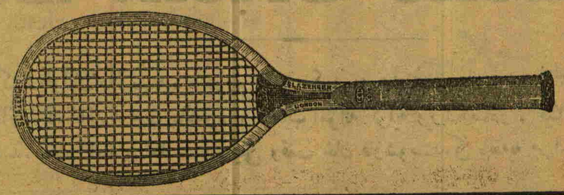

٥٠ د